

„...én Gorbacsovtól méltányossági alapon kértém kártalanítást...”

(Írásunk a 4. oldalon)

„Próbáljuk közösen megérteni azt a csodát, amit magyarságnak neveznek.”

(Pozsgay Imre előadásának — melyet a székszárdi Országos Honismereti Akadémián mondott el — kivonatos képe.)

együtt, hogy vállalkozunk arra is, hogy hamut szórjunk a fejünkre, hogy önkritikusan szójunk a történelmünkéről, a honismereti mozgalomnak azt hiszem ezzel a különösen érdekes jelenséggel is szembe kell néznie, hogy a magyarság, itt a Kárpát-medencében, olyan történelmi előzmények és események után, amelyek ezt a népet sújtották, magyarként sajátos kultúrájával, nyelvével és alkotóképességével fenn tudott maradni. Egy olyan korszakban, amelyben népek, etnikumok tűntek el, hogy némelyiknek már a nevét sem emlegetik. Nos ebben az évezredben a magyarság önnön nyelvét megőrizve és európai közlekedésre alkalmassá téve sajátos kultúrával és nemzeti öntudattal ön-meghatározó képességgel itt van, és újra szerepért jelentkezik Európa közepén. Nos, erről a jelenségről nem szólnék, mielőtt jelenünk, s jövőnkéről beszélnék. En az a jelenség, hogy a magyarság ezt az ezer esztendőnyi módon, alkotóképességének teljében még ha néha megroggyantották is, képes volt túlélni és új szerepre vállalkozni, nos ezt én éppen annak tulajdonítom, hogy nem elzárkózó, hanem befogadóképesek vagyunk, voltunk. Ezért önmeghatározásunkat nem az elutasítás, hanem a befogadói hajlam erősíti, és az integráció-képesség, amelyet mindenképpen szerettem volna megemlíteni, mielőtt mai dolgaink taglalásába fogok. E tájnak a szülőltte, akit itt már többször is emlegettek, Illyés Gyula volt az, aki kimondta: „Magyarnak lenni nem származás, hanem választás, vállalás kérdése.”

Azért érdekes ez ebben az

európai útterelésben, mert ez nem kizáró ok arra, hogy mások másképp határozzák meg magukat. Vagyis már minket is megérintettek előítéletek. Mi is hajlamosak voltunk néha az elzárkózás vonzáskörébe kerülni, azért az uralkodó eszme és a szellemi magatartás ebben a térségben az volt: úgy meghatározni magunkat, hogy másoknak ettől ne kelljen feszengeni és rossz közérzettel élni. Amikor ezek a rossz közérzetek előjötték, akkor szinte mindig felfedezhető külső hatalmak beavatkozása és nagyhatalmi ambíciók megjelenése ebben a térségben. Amikor sorunk felőli döntés ránk bízott, akkor többnyire megtaláltuk az együttélés, az együttműködés lehetőségeit, formáit más népekkel, nemzetekkel, kisebbségekkel, nemzetiségekkel. En ezt tartom az egyik legfontosabb tanulságnak, amelybe ugye érdemes visszailleszteni még akkor is, ha az önmeghatározásnak, az öngyőtrésnek is megvannak a történelmi okai. Ennek az országnak az életében, történelmében. S így azt a szabad légkört és demokratikus nyíltságot e tekintetben is meg lehet teremteni, amely azt követeli, senki ne adhasson neked nevet, én nevezhessem meg magamat. Akkor magyar hangrendű elkülönülést németnek, szerbnek, horvátnak, románoknak vagy szlováknak lenni nem elkülönülést jelent, hanem egy olyan fajta önmeghatározást, amely egyszerűsége és kapcsolatteremtési lehetőségeit is tartalmazza. Ezt úgy hívják, s itt már Európánál tartunk: hogy türelem. Tudálmányosan kifejezve tolerancia. Itt is hadd idézzem fel azt a nagyon lényeges történelmi tapasztalatot, hogy Európa határai nem ott húzódnak, ahol azokat kijelölték, hanem ott, ameddig a türelem, a tolerancia határai terjednek. Ez, ami kulturálisan, lelki alkatban és sokféle tulajdonságunkban összeköt bennünket Európában. Hát mit jelen ez az Európátság? A szemnek azt jelenti, Londonban vagy Esztergomban, Szegeden vagy éppen az Északi-tenger partján, a templomok freskóin, stílusán fölismerünk közös vonásokat. S mert ez sem csak a felület már ez is történelmet hordoz. Ennél azonban valami többről van szó.

folytatás a 8. oldalon

Mire jók a milliók?

A Fidesz Szociálliberális Köre felháborodását és értetlenségét fejezi ki a Demisz (volt KISZ) újabb ingatlanértékesítése kapcsán. Nem fogadjuk el, hogy az állami költségvetésből — az adófizető állampolgárok pénzéből — épített KISZ KB székház eladásából befolyt 780 millió forint a Demiszt illetné meg. Ezt a pénzt az ifjúsági szociális problémáira kellene fordítani, mintsem a Demisz-apparátus és politikai akciók finanszírozására. Az összefüggő tulajdon elszajátításának a fenti módját mind politikai mind morális szempontból elítéljük. Véleményünk szerint a jelenlegi KISZ-es ingatlanok, irodák, építmények eladását be kell fagyasztani. Megnyugtató megoldásnak azt tartanánk, ha az érintett több tíz milliárd forint értékű vagyoni feletti kezelési jog átmenetileg a területileg illetékes népképviselői szervek kezébe kerülne. (OS)

MDF

Az MDF választmányának június 24-i határozata, amely a tagság véleményének kikérése után született meg, s bejelentette az MDF párttá válásának szándékát, amely párttá válást végső fokon az Országos Gyűlés hivatott kimondani, sajnálatos módon ellentétes indulatokat kavart fel az MDF tagságában.

Ezért az elnökség az MDF szellemi és mozgalmi egységének és békéjének megőrzése végett bizottságot küldött ki azzal a feladattal, hogy dolgozza ki az MDF-nek, mint szellemi—politikai mozgalomnak, valamint az MDF-nek, mint politikai pártnak egyidejű működéséhez szükséges szervezeti, technikai és politikai feltétele-

ket. E bizottság tagjai: Antal József, Csoóri Sándor, Csura István, Für Lajos.

A bizottság 1989. július 17-én tesz jelentést az elnökségnek. E nyilatkozat megtételében, valamint a bizottság ki-küldésében az elnökséget az vezérelte, hogy megőrizze az MDF-nek, mint a magyar társadalom legnagyobb független szervezetének, jövődi pártjának és szellemi mozgalmának hatékony működéséhez feltétlenül szükséges erkölcsi egységet.

Az elnökség 1989 szeptemberére összehívja az MDF má-sodik Országos Gyűlést.

Az MDF Országos Elnöksége

Cikkek és cikik

A franciák és a garanciák

A francia sajtó többnyire kétkedő hangokkal fogadta kedden Mihail Gorbacsov szovjet elnök érkezését. A Les Echos azon elmélkedett, hogy a „szovjet imperializmus” céljai mit sem változtak, „legfeljebb ma már nem harcokozhat ki, mint annak idején Budapestre, Prágába vagy Kabulba, vagy nem sítja annyit a helyi konfliktusokat” — egyébként kimerült hozzá a gazdasági ereje is. Manapság diplomatai és szövevi zászlóaljaiat küldözgeti. A Le Quotidien de Paris azt írta, hogy a leszerelés új korszakát mindenki Gorbacsov javára írja, holott a lap szerint Reagané az érdem azzal, hogy helyreállította Amerika erejét. A France-Soir sorra veszi, vajon mire törekszik a szovjet elnök Nyugaton: elismerésre a nemzetközi porondon, technológiára, hogy megindíthassa a gazdasági cikkeket előállító iparát, hitelekre, hogy életre keltsék gazdaságát, leszerelési megállapodásokra, hogy takarékoskodhasson, miközben „megőrizze elsősorú fölényét” Európában. A Le Figaróban Jean Francois-Poncet volt külügy-miniszter Gorbacsov látogatásának európai dimenzióját helyezte előtérbe, ezért az ajánlotta Mitterrand elnöknek,

hogy legalább három lényeges kérdésre kérjen választ a szovjet államfőtől: milyen szabadságot hajlandó adni Kelet-Európában, mint vélekedik a nyugat-európai integrációról és mi-féle biztonságot szán egész Európának. Barátságosabb hangot csak a kommunista L'Humanité ütött meg. A vezetőcikk szerint a szocializmus most történetének válságos szakaszát éli. „A század végén a jelek szerint újra találkozása van a történelemmel a meghozzá saját magával, saját lényegével, az emberi felszabadulással. A szovjet kommunizmus történelem eme hívására azzal válszolnak, hogy kibékítik a szocializmust a szabadsággal” — írta kommentárjában a L'Humanité. A szovjet vezetőt Francois Mitterrand francia köztársasági elnök hívta meg hivatalos franciaországi látogatásra. A két ország legfelsőbb szintű vezetői négy év alatt most találkoznak ötödször, s amint a látogatás előestéjén szüggártott tévéinterjújában Mitterrand hangoztatta, a találkozás rendszeressé válása teljesen természetes velejárója az Európában kibontakozó folyamatoknak. A párizsi megbeszélések napirendjén a nemzetközi politika és a kétoldalú kapcsolatok szinte valamennyi fontos kérdése szerepel. Szó lesz a leszerelés kérdéseiről: a nukleáris leszerelés mellett kiemelt jelentőségű kérdésként kezelik a hagyományos fegyverzetek csökkentését. Attekintik a kelet-nyugati együttműködés politikai, gazdasági összefüggéseit, külön hangsúllyal szólva az emberi jogok problémáiról. A kétoldalú kapcsolatokat érintve a gazdasági együttműködés mellett a kulturális, tudományos együttműködés lesz központi téma. Mihail Gorbacsovot a párizsi útra elkíséri Eduard Sevardnadze külügy-miniszter, Alekszandr Jakovlev, az SZKP KB titkára, mindkettő a Politikai Bizottság tagjai, továbbá Lev Voronyin első miniszterelnök-helyettes. A szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának elnöke három napon hivatalos látogatásra Párizsba érkezett. A két ország zászlóival fellobogózott Orly repülőtérén Francois Mitterrand francia köztársasági elnök és felesége köszöntötte a szovjet államfőt és feleségét. A két államfő a protokolláris külsőségektől mentes, szűkebb körű ebéden kezdte megbeszéléseit az Elysée palotában, majd utána nyomban a tárgyaló asztalhoz ült.

A Bosch (ez nem reklám, hanem tény) — világmárka. Ezért is örvendetes értesülni arról, hogy az egész világot behálózó cég az utóbbi időben magyarországi kapcsolatainak erősítésére törekszik. Ennek legmarkánsabb tanujelét talán néhány napja adta, amikor is egy komplett alkatrész-árusító autóbusszal jelent meg Pécssett, az autós hegyi Európa Bajnokság magyarországi futamán, amelyeket egyéb anyagi eszközökkel is támogatott. Hogy pontosan mennyivel is, azt — üzleti titok lévén — nem sikerült kideríteni. Azt azonban igen, s ebben egybecseng az alkalomból Pécssett megjelent Bernhard

Neumayr úr, a Bosch egyik marketing szakembere és a versenyt rendező Pannon Volán vezetőinek véleménye is, hogy jó kilátások vannak egy Bosch-szabványok és előírások szerint kiépített, a cég alkatrészeit — elektromos szerelési anyagokat, generátorokat, ablaktörlőket és a többi — forgalmazó szerviz- és üzlethálózat létrehozására. Tekintve véve a nálunk is egyre gyarapodó és előbb-utóbb alkatrészigényessé váló nyugati autóparkot, úgy tűnik, a némiképp a magyar átlag fölött élő — de nem kevés számú — honpolgár érdekeit szolgálják ezek az üzleti tapogatózások.

A Pannon Volánál minde- nesetre nagyon szeretnék, ha a Bosch először velük közöskö- ne és nem mással. Bizakodá- sukhoz jó alapul szolgál, hogy július elsejétől már közös al- katrészüzletet működtetnek a patinás céggel a pécsiek.

Talán nem lövünk túl a cé- lon, ha megemlítjük, hogy a Pannon Volán a vélhetően világszínvonalú műszerekkel fel- szerelt szervizt előbb-utóbb Mitsubishi márkaszervizzé szeretné fejleszteni, ami igazi névmenne lenne a Dél-Dunántú- lon.

L. S.

Közvetlen helyi választásokat!

Sorozatunk befejező részé- nek témája a helyi tanácsok választása. A törvénytervezet szerint a helyi tanácsok tagjait hasonló módon kell megvá- lasztani, mint a köztársasági el- nököt, tehát az első fordulón az lehet nyertes, aki a szava- zatok több, mint felét megszer- zi, ha ilyen nincs, a következő alkalommal a két legtöbb sza- vataztól szerző jelölt csap össze. A második fordulón már az egyszerű többség is elég a tag- ság megszerzéséhez. Üdvöz- lendő a törvényjavaslatban, hogy a jelölésre elég tíz választópolgár, vagy bármely szerve- zet javaslata is. Szintén jó ötlet- nek tartjuk, hogy a helyi ta- nácselnöki tiszttársadalmi munkában is betölthető.

A tanácsok hatásköréről szó- ló nyolcadik paragrafusban foglaltakkal viszont nem érthe- tünk egyet. A javaslat úgy szól, hogy a helyi tanács hatásköré- be tartozik az elnök és helyette- sének, valamint a végrehajtó bizottság tagjainak megválasz- tása, illetve a vb-titkár, és a szaki- gazgatási szervek vezetőinek kinevezése.

Az érthető és elfogadható, hogy a vezető a munkatársait maga kívánja kinevezni, ez azonban csak úgy fair, ha a ta- nács első embereit a lakosság

közvetlenül választhatja meg, mint azt az előzetes tervek is tartalmazták.

Bár kétségtelen, hogy a jelö- lési könnyítésekkel az állam- polgárok nagyobb beleszólási lehetőséget kapnak saját veze- tőik kiválasztására, s nagyobb lesz az esély arra, hogy a polgá- rok érdekeit leginkább képviselő tisztségviselők kerüljenek a megfelelő posztokra, az igazi demokrácia fogalmába azon- ban sokkal inkább beletartozna a közvetlen választás. Minden helyi lakosnak meg kell adni a jogot és a lehetőséget arra, hogy személyes beleszólása le- hessen saját „polgármesteré- nek” személyébe. Máskülön- ben nem érezheti igazán a sa- játjának sem a tanácsot, sem annak vezetőit. Lakossági biza- lom nélkül pedig a legjobb tes- tületet sem képesek átűtő sike- rű érdemi munkára, pedig a helyi önkormányzat előtérbe ke- rülésével mind nagyobb szerepet kell a tanácsoknak ját- szaniuk.

Ugyanehhez a témakörhöz kapcsolódik a tizenegyes pa- ragrafus első bekezdésének utolsó mondata, mely szerint a tanácselnök és helyettesének felmentésére a tanácsok te- hetnek javaslatot. Véleményük szerint mindenkinek biztosítani

kell a jogot, nemcsak — mint fentebb elmondtuk — saját ve- zetői személyének kiválasztá- sára, hanem arra is, hogy ha úgy érzi, azok nem végzik jól a dolgukat, a lakosok meghatá- rozott nagyságú csoportja indí- tihasson visszahívási kampányt bármelyik tisztségviselő ellen. Hasonló módon, mint az or- szágyűlési képviselők eseté- ben már többször tapasztalhattuk a közelmúltban.

Végül szeretnénk felhívni a figyelmet az állampolgári ellenőrzés fontosságára a ta- nácsok választásakor is. Mivel a helyi önkormányzati szer- vezet talán még nagyobb politi- kaformáló erők lehetnek a jö- vőben, mint az országos intézmények, ezért az adott la- kóhelyen tanácsjelöltet indí- tott összes pártnak és szerve- zetnek meg kell kapnia a jogot a választások tisztaságának el- lenőrzésére.

Sorozatunk ezzel véget ért, kérjük olvasóinkat, amennyi- ben van hozzászólásuk a vá- lasztási törvénytervezettel kap- csolatban, juttassák el azt szer- kesztőségünkbe, a legérdeke- sebb véleményeket közölni fogjuk.

(vége)

Wagner Dezső

Nem mese ez kérem, valóság!

Egyszer egy jóságos tsz-elnök arra buzdította a tagokat, természetesen gyümölcsöt, kora- ri zöldségféléket, mert itt a város tövéből könnyen piacra szállí- thatják. Közben a termelőszö- vetkezet felszámolta kertészeti ágazatát, mert nyereséget ter- melni nem tudott. Annak is oka volt, de az már más mese. Meg- ismervén a Zöldért nevű föld- zongépet, a jóságos elnök elhatá- rozta, létesít egy saját felvásárló, átvevő telepet, és hogy tag- jain segítsen, azonnal piacra szállít.

Elküldte jóhiszemű beosz- tottaikat a jóságos városi tanács- hoz — törvényisztelet ember- ként — területhasználati engedélyért. Emberei, könnyeiket visszatartva siránkoztak el a ta- nácsból való kiűzetésüket, és kioktásukat a különböző hiva- talos engedélyk beszerzését il- letően, úgymint köjál, stb. Mert

mit is akart a jóságos tsz-elnök? Sok gyümölcs termett idén a háztáji gazdaságokban. Telített az állami felvásárlás, a konzervgyári lehetőség. Össze- gyűjtette volna a saját embe- rével, befuarozta volna a vá- rosba, kiárusította volna a saját emberével mélyen, a tisztés- ségtelen kereskedelmi szektor árai alatt, az arra rászorulók- nak. Haszna ebből csak annak lett volna, aki már nem en- gedheti meg magának és gyer- mekének a fél kiló, egy kiló számacát, málnát, cseresznyét. Mert így a gyermek valóban kaphatott volna a számára álomvilág jóságából. És a kis- nyugdíjas is.

Jóságos elnökünk azonban nem nyugodott bele a kudarcba és a felsőbb hatóság emberéhez fordult segítségért. És a kérés meghallgattatott, megértésre találtatott. Egy telefon a városi

hivatalnyiknak, és beadásra ke- rülhetett a kérelem. Mert ugye a kofának nem kell engedély az öt-tíz kiló árujához, csak fi- zesse meg a piacon a helypénzt. Hogy valaki nagy kofa akar lenni? Hát fizesse meg a hely- pénzt és árusítson.

Most kellene jönni a happy- end-nek, de nincs. Nincs még papír, engedély arra, hogy a la- kótelepen a tsz. autója megáll- hasson, a megtermelt gyü- mölcset a termelő árusíthassa. Elmúlt a számaca szezonja. Le- futóban a meggy, a málna. A gyerekeknek marad a fagy, a kisnyugdíjasoknak a sóvárgás. Hogy ez a történet miért maradt anonim? Mert a jóságos elnök bácsi még bízik abban, hogy a paradicsom érésére megjön a hivatal józan esze, és nem fogy el teljesen a dolgozó emberek türelme.

(alfi)

Zöldség, hagyma, káposzta

A hazai zöldségtermelés az el- múlt 3-4 évben csak szerény emelkedést mutat; ezen belül a kis- termelés szerepe egyre növekszik, a nagyüzemek pedig csökken a KSH szerint. Az 1981-85 évek átlagos 96 ezer hektáros zöldség- termő területe 1988-ban 109 ezer hektár volt.

Termelte a kigazda

A termelt 2,25 millió tonna áru 1988-ban az előző évi 1 százalé- kal, a tervezett 12 százalékkal ha- ladta meg. A termés 90 százalékát tavaly is ugyanaz a 11 zöldségféle adta, a termelés szerkezete nem változott.

Több termelt fejeskáposztából, sárgarépából, petrezselyemből, vö-

rőshagymából, zöldborsóból és csemegekukoricából. A kisterme- lők a zöldségtermelésben az 1976-80-as évek átlagához viszo- nyítva csaknem megkétszerezték eredményüket.

Az ország zöldségtermelésének 1988-ban már 73 százaléka a kis- gazdáktól származott.

Nem mákvirágok...

Kimirszent kapálják?

Kimirszenhva — Kimcse- nirhva — így hívják az NDK- ban meghonosított két legújabb virágfajtát. Róluk számol be legújabb számában — a szovjet sajtóban szokatlanul gunyoros hangnembben — az Eho Planeti című szovjet külpolitikai he- tilap. A virágnevek eredetének kiderítéséhez nem kell nagy fantázia. Az első névadója a Koreai Munkapárt KB főtitká- ra, a KNDK elnöke, Kim Ir Szen, a második pedig fia, a KMP Politikai Bizottságának elnökségi tagja, a KB titkára, Kim Dzsong Il (oroszos átirás- ban Kim Cseñ Ir). A virágokat gyakran bemutatják a televízió- ban, fotóik rendszeresen látha-

tók a napi- és hetilapok hasábjai- n. A Kimirszenhva és a Kim- cseñirhva a helyi lapok tanúsá- ga szerint költöket és zeneszer- zőket ihletett meg új művek alkotására. Nemrég országos szemínáriumot tartottak, ame- lyeen arról folyt a szó, hogyan lehet mindenfelé elterjeszteni e virágokat az ország területén. Mint jelentették, tudósoknak nagyon alapos tanulmányozás után sikerült megállapítaniuk, hogy a Kimirszenhva számára a legmegfelelőbb hőmérséklet éjszaka 23, nappal 28 Celsius- fok. Hasznosnak bizonyult az eszmeccere arról is, hogy az agrotechnikai módszerek kor- szerűsítése révén növelni lehet

az egyes virágkelyhekben meg- bűvő magok számát, s el lehet érni, hogy a Kimcseñirhva évente 5-6-szor virágozzék, például február 16-án (ez Kim Ir Szen születésnapja), április 15-én (ez Kim Dzsong Il szüle- tésnapja) és más jeles napokon.

A szemínárium részvevői hangoztatták annak szükségé- ségét, hogy rövid időn belül minden koreai családot megör- vendeztessenek a két virággal. Szerintük ez nemcsak esztéti- kai, hanem politikai megfonto- lás is, hiszen a virágok elterje- dése „a nagy vezér, Kim Ir Szen és a szeretett elvtárs, Kim Dzsong Il iránti lángoló hűség megnyilvánulása” lenne.

Szex a hetedik X-ben

A playboy sincs fából

Hugh Hefner, akinek Play- boy magazinja annak idején „leadta a szexuális forradalom első sortúzeit” megadta magát a házasságnak — megint. A 63 éves Hefner szombaton azt a 26 éves Kimberley Conradot vette el, akinek fényképe már megje- lent a Playboy nevezetes kö- zépső oldalán: ez az oldal is ru- hátlan hölgyeknek van fenn- tartva, de a hajtogatott lapok széthajtva jóval nagyobb bete- kintést engednek. Kimberley máris intézkedett: elrendelte, hogy házkba vendégek ezentúl csak „szívélyes meghívásra”

tehetik be a lábukat. Hefner ott- hona arról volt nevezetes, hogy 24 órán át nyitva állt a dévaj- ságra áhító barátok előtt. A Playboy 1953-ban indult, meztelen hölgyeivel, hedoniz- must prédikáló cikkeivel alapo- san meglepte a közönséget. Ahogy lazultak az erkölcsök a hatvanas, hetvenes években, úgy állt a Playboy a szexuális forradalom „méréskeltségé” a sok pornó-újság között. A 3 és fél millió példányszámú lap élén most Christie, Hefner első házasságából származó lánya áll. (MTI-Panoráma)

Kipécéztett apácák

Vétek a tévétek!

Cserben hagyta társát három apaca és magára hagyta a kitar- toán tiltakozó teresita nővért egy karmelita kolostor beteg- szobájában. Tavaly október ele- jén öt apaca ott barikádozta el magát, mert az új főnökösszony „beengedte” a kolostorba a tele- víziót és az édességeket. Egyi- kük már márciusban feladta, és egészségi állapotára hivatko- zott. Három másikuk szomba- ton egyszerűen elment, minden üzenet nélkül. Az apácák még a Vatikánhoz is eljuttatták pana- szukat, ám a Szentszék döntése várat magára. Teresita nővért egyelőre tartja magát. (MTI-panoráma)

Autódöntés, sziklahordás

Az észtek nemcsak néztek

„Észtország legerősebb embe- re” — ezért a címért verseng- tek két napon keresztül Tallinn- ban a vállalkozó kedvű óriások. Az első helyezést az észti nem- zetiségű Karl Lüübasz szerezte meg egy finn vendég, Ardo Ljuutikainen előtt. A tallinni stadion körüli parkban rendez- ték meg ezt az unalmasnak egyáltalán nem nevezhető ver- senyt. A résztvevőknek először a potom 6.5 tonna súlyt kellett 30 méteres távolságba elvon- szolnuk. Ezt egy tallinni taxi- sofőr, Arunasz Vitkjavics 31.7. másodperces kitűnő idővel tel- jesítette, aminél jobb időt senki más nem ért el. De ezzel ez a vetélkedés még nem ért véget. Az utolsó lehetőséggel élve Vitkjavics saját idejét javította

meg (29 mp). Az első nap vé- gén a finn „nehézfű” állt az élen, miután nem talált legyő- zőre az 5.5 tonnás autóhúzó versenyben. Ezenkívül Ljuuti- kainen második lett a homok- zsákok és tartályok teherautóra való felrakodásában is. (A tar- tályok és homokzsákok súlya 80-120 kg között mozgott.) Ugyancsak második lett a finn a sziklahordásban. Ezeknek a köveknek a súlya 103-151-ig terjedt.

A finn izomember legna- gyobb ellenfele Lüübasz volt. És következett a második, min- dent eldöntő versenynap. Újra autóhúzással indult a verseny. Itt a 130 kg-os testsúlyú észti óriás behozta a finn előnyét, és a tartályrakodás után át is vette

a vezetést. Az utolsó verseny- szám, a könnyűnek nem mond- ható „autóborítás” következett. A négy gépjárművel — azok súlya 600, 700, 800 és ezer kg volt — Ljuutikainen bánt el a leggyorsabban. Az utolsó, egy- tonnás jármű már neki is sok volt, nem bírta el vele... De az észti óriásnak nem volt szé- gyenkezésre oka, mert a három autót 21.56. mp alatt állította fejre.

Lüübasz második lett 23.2 mp-es teljesítménnyel. Ez a második helyezést elegendő volt a tallinni fiatalembernek ahhoz, hogy az összesítésben megszerezze a végső győze- lemhez szükséges pontokat a finn előtt, a harmadik pedig ha- zai induló, Szergej Zajcev lett.

Az ünnepen is tanult

Bush kocogott, úszott, készült

Kedden a szokásos felvonu- lásokkal, vidám népiünnepé- lyekkel emlékeznek meg az Egyesült Államokban az or- szág nemzeti ünnepéről, a füg- getlenség kikiáltásáról. Alkal- masint ez lesz a történelemben az első — és talán utolsó — jú- lius 4-ike, amelyen az amerikai elnök Magyarországgal foglal- kozik.

George Bush elnök ugyanis az észak-keleti tengerparton álló nyaralójában, a Maine ál- lambeli Kennebunkportban ké- szül vasárnap kezdődő lengyel- országúra és magyarországi látogatóra. Az elnök, aki az elmúlt héten is rendkívül zsú- folt bel- és külpolitikai progra- mot bonyolított le, az amerika-

iak többségéhez hasonlóan ki- használta a szokatlanul hosszú „hétvége” lehetőségét: miután a nemzeti ünnep idén keddre esik, a legtöbb kormányhiva- talban hétfőn csak kevesen dol- goztak, így sokmillió amerikai négy napig pihenhetett.

A szenvedélyes sportem- bernek számító elnök számára a pihenés mindenekelőtt test- mozgást jelent: kora reggeli többmérföldes kocogást úszás, horgászat követett az elmúlt napokban. Bush azonban fő fi- gyelmét a küszöbön álló látogatóra fordítja: tanulmányozza a vaszkos köteteket, amelyeket tanácsadói készítet- tek elő a lengyelországi, illetve a magyarországi helyzetről, a

tárgyalásokon napirendre kerü- lő kérdésekről, a politikai pár- tokról, mozgalmakról, szemé- lyiségekről, akikkel az elnök- nek Varsóban, Gdanskban, majd Budapesten dolga lesz. A közelmúlt napokban Was- hingtonban járt Mark Palmer, a budapesti amerikai nagykövet, hogy közreműködjen az előké- születekben.

George Bush a múlt hét vé- gén fogadta a lengyel sajtó kép- viselőit (nyilatkozatáról a ma- gyar sajtó is beszámolt), akik elmondották, hogy igen szívé- lyes légkörű fogadtatásban volt részük a Fehér Házban. E hét második felében az elnök ma- gyar újságírókat fogad.

Elhangzott halálának 30. évfordulóján a Pécsi Köztemetőben
1989. július 1-jén

Minek örül az Előre?

A romániai Előre című napilap — mivel általában „Nicolae Ceausescu elvtárs feladatmeghatározó útmutatásainak szellemével” elfoglalt, ritkán foglalkozik magyar témával. Június 20-i és 21-i számában a napilap „pótolta mulasztását”; 20-án „A dolgozók számos gyűlése juttatja kifejezésre a román nép felháborodását a nem régen Budapesten lezajlott szocialistaellenes, revizionista és románellenes provokációk miatt” című, a megszokottnál terjedőbb szalagcím vezette be a kétoldalmi kirohanást, amelyet másnap a Mit ír a külföldi sajtó? rovatban az MSZMP Egységplatformjának nyilatkozata követett. Az Előre a Magyar Hírlapban közölt Ribánszki-interjúból vett át részleteket.

Mit tartott fontosnak az Előre kiemelni?

„*Tanú voltam és tanú vagyok, hogy 1956-ban ellenforradalom volt. S azt is tudom, miért változtatták most népfelkeléssé. Mert ebben az országban egy szűk réteg(!) — néhány száz, vagy néhány ezer ember — aki akkor vereséget szenvedett, nem mondott le arról, hogy neki volt igaza (!).* S mivel az ellenforradalmi jelző meg lehetőségen pejoratív, ez alól akarnak kikerülni. A történelmi albizottság jelentését elharmarkodottnak tartom, mert túlkolt szándékolt *szakítópórában vetették be a népfelkelés minősítést s ez erősíti a szocialista rendszer leváltására irányuló tendenciákat, akciókat. Ezzel mérték igazán az első csapást az MSZMP-re(!).*”

„Nekem az a véleményem, hogy az 56-os események ilyen módon való átértékelése napi politikai célokat, hátsó gondolatokat, szándékokat tartalmaz. Azért kellett ezeket a dolgokat kikapálni(!), hogy világos legyen az emberek előtt kik ezek a kommunizmusok. Hogy lejárassanak bennünket. Most a *kommunisták ellen szítják a hangulatot, gyűlöletet és revansvágyat(kik?)*.”

„Az MSZMP jelenlegi helyzete arra késztet, hogy tegyék valamit” — hangsúlyozta Ribánszki. „A munkások, az egyszerű emberek kezdtek lemaradni.” — mondotta, majd hozzáfűzte, hogy „sajnálatos a szakadás az értelmiség és a munkásosztály között.” „Grósz Károly pártfőtitkár sportszarnoki beszéde *megnyugtatóan hatott(!)* — mondotta —, ám a februári KB-ülés, ahol kijelentették, hogy a többpártrendszer bevezetését az MSZMP nemcsak támogatja, hanem kezdeményezi is, sőt az *MSZMP lemond vezető szerepről, melyen elgondolkodtatott.*”

„Az MSZMP-nek nem kellett volna térdre kényszerülnie (ki előtt?). Nem osztom azt a nézetet, hogy az MSZMP az egypártrendszer keretei között *annyi(?)* hibát követett el, hogy predestinált legyen egy szervezett ellenék *működésére*. Mert Magyarországon nem többpártrendszer lesz, hanem egy jól szervezett, antiszocialista-antikommunista mozgalom(!). A *marxista egységplatform célja ezt megakadályozni*. Nem erőszakkal — mint azt ellenfeleink hangoztatják, hanem a *párttagság egységével, támogatásával* kívánjuk ezt elérni. Mi szocializmust akarunk, velük ellentétben. Bizom benne, hogy a *kongresszuson ez a Platform fog győzni.*” — fűzte hozzá Ribánszki.

Vuics Tibor

Tisztelet egybegyűlt emlékező barátaim, kedves magyar testvéreim!

Ez az év az emlékezés éve. Nagyainkra, a tisztalelkű, sok áldozatot hozó magyarokra emlékezzünk ebben az esztendőben, ezen a nyáron.

Nemrég idéztük fel lelkünkben Nagy Ferencet, az első magyar paraszt miniszterelnököt, amikor halálának 10. évfordulóján emléktáblát helyeztünk el Bissében, szülőházának falán. Két hete adtuk meg a végtisztességet Nagy Imrének és tragikus sorsú társainak, s az ősszel emlékezzünk majd dr. Csorba Jánosra, Budapest polgármesterére, a Közigazgatási Bíróság volt elnökére. Ma megrendült lélekkel, tisztelettel és hűséggel emlékezzünk a magyar nép nagy veszteségére, a patacsi parasztszülők gyermekére, Kovács Bélára, akit ártatlanul tartóztattak le a szovjet katonai hatóságok 1947. február 25-én, majd száműzték őt az Ural hegység tövében levő szibériai fogolytáborba, ahol nyolc és fél évet töltött kemény fogságban. Ott szerzett betegségével csak 1956. április 2-án kerülhetett haza családjához Mecsekfaljára.

Kovács Béla nemcsak a Független Kisgazdapártnak, hanem a nemzetnek a mártírja.

Itt állunk a pécsi temetőben síroinál, régi ismerőseid és barátaid, politikai harcostársaid, élő családtagjaidal együtt,

özv. Kovács Bélánéval, leánnyóddal Irénkével, annak férjével Sött Lászlóval, s az unokákkal, dr. Kósa Beáttal és Andrásossal, s mindazokkal a tisztelőddel, akik példaképünknek tekintettek és tekintenek ma is, öregek és fiatalok, hogy tiszteljük kegyelettel lelkünk s emlékezzünk rád, az igaz magyar emberre, az igaz magyar politikusra. Terád, kedves jó barátunk, Kovács Béla, aki minden ténykedéssel a magyar népet szolgálta. Aki életet áldoztat a magyar haza függetlenségéért, a tiszta demokrátiás magyar élet megerősítéséért, a parasztság megerősítéséért, felneveléséért vitt harcokban.

Nehéz, fájó szívvel helyezünk el a kegyelet és megbecsülés koszorúját a sírodra, s örök figyelemmel helyezünk el emléktáblánkat szülőházadnak homlokzatán, hogy hirdesse minden magyaroknak, akik erre járnak és a magyar jövőért aggódnak s tenni akarnak, hogy Kovács Béla itt született ezen a tájon és itt nyugszanak hamvai. Itt piheni örök álmát a Magyar Parasztszövetség és a Független Kisgazdapárt meg nem alkuvó vezetője, aki egyszerű parasztsorból küzdötte fel magát a földművelésügyi miniszterségig, s a Független Kisgazdapárt főtitkáráként a magyar nép szolgálatára kötelezte el magát. Áldozata lettél Rákosi Mátyásék kegyetlen politikájának, a megmutatd, hogy abban a

korszakban, amelyben élünk, amelyben szentnek, mártírnak, hősnak kellett lenni, hogy ember maradjon az ember, Te valóban igaz ember és hős maradtál utolsó lehelletedig.

Különösen fájdalmas nekem a Rád való emlékezés, mert a harmincas évek első felétől együtt dolgoztam Veled, együtt dolgoztunk az itt jelenlevő dr. Kertész Endrével és másokkal. Együtt dolgozhattam Veled, mert szinte a szomszéd községben laktam, Bakonyán, s minden dolgainkat meg tudtuk beszélni s együtt tudtuk érte küzdeni.

Segíttél nekem az arany- és ezüstkalászos gazdák mozgalmában, és amikor meg egyeztünk abban, hogy az 1941 szeptemberében megalakult Magyar Parasztszövetséghez csatlakoztatom kalászos mozgalmunkat, a továbbiakban szinte együtt meneteltünk mind a Parasztszövetség munkájában, mind a Kisgazdapárt politikai életében másfél évig, mint főtitkárhelyettesed működtem.

Kovács Béla, Te demokráciát akartál és dániai színvonalra emelni a magyar parasztagaságokat, hogy e népréteg továbbra is megingathatatlan megmaradjon a nemzet fenntartó erejének. Ebben a küzdelemben lettél Rákosi Mátyásék nemzetet kiárusító politikájának, a hatalom fondorlatos átvételének áldozata.

Emlékezzon az egész magyar nemzet Terád, Kovács Béla. Hajtsunk fejet mindannyian előtted, és fogadjuk meg, hogy hűek leszünk ahhoz az eszméhez, a magyar nemzeti öntudathoz, melyért az életedet áldoztatd.

Vállaljuk itt a sírod előtt, hogy folytatjuk az Általad végzett nemzetépítő munkát hazánk mai súlyos helyzetében is. Ady Endrével valljuk és mondjuk: „Csak akkor születtek nagy dolgok, ha bátrak voltak, akik mertek!”

Mi is igaz magyarsággal, őszinte összefogással építő akarunk lenni, öregek és fiatalok hazánk jövőjének!

Kovács Béla, Te kedves jó barát és sziklaszilárd magyar, pihenj békében a hazai földben. Isten adjon Neked nyugodalmat, nekünk pedig erőt az elkövetkező küzdelmekhez.

Ezt kívánjuk mindannyian és ezt kívánom én, egykori politikai küzdőtársad, mint az újjászületett Független Kisgazdapárt országos elnöke.

S most elhelyezzük sírodon a kegyelet koszorúját, mindazok nevében, akik szeretnek Téged és követni akarják útmutatásodat. Tekints le ránk és imádkozzál értünk, imádkozzál ott fenn sokat szenvedett magyar népiünkért.

Üstös Ünce

1989. július 5.

DÁTUM

3

Az egyházak is növelni kívánják nemzetünk tekintélyét

Hivatal helyett elhivatottság

Interjú Tóth Károllyal, Schönér Alfréddal és Bíró Imrével

A magyar egyházpolitika állami irányításának, az állam és az egyház viszonyának újragondolását jelzi, hogy július 1-i hatállyal megszűnt az Állami Egyháziügyi Hivatal. Ugyanakkor — elsősorban a kapcsolatok szabályozásának feladatával — a közeljövőben megkezdődik munkáját a Minisztertanács Egyházpolitikai Titkársága, valamint az egyházak és az állam közötti kontaktusban felmerülő problémák megvitatására az Országos Vallásügyi Tanács. Ez utóbbi testület vezetésére a miniszterelnök vállalkozott, titkára a művelődési miniszter, s tagjai a különböző egyházak, vallási felekezetek képviselői. A hivatal megszűnésével, illetve a két új intézmény létrehozásával kapcsolatos vélemények iránt érdeklődött több vallási vezetőtől az MTI munkatársa.

Tóth Károly református püspök nagy jelentőségű változásként értékelte a döntést, amelynek hatásait azonban még nem lehet felmérni. A gyakorlatban mutatkozik majd meg, hogy az elképzelésekből mi válik valóra. Megítélése szerint a döntés mögött az az elvi állásfoglalás húzódik meg, amely most a kormányzat politikáját is jellemzi, s amelynek célja az autonóm testületek önállóságának visszaállítása. Ezek közé tartozik, hogy az egyházak is belső törvényeik szerint kormányozhatják önmagukat.

— Nincs szükség az elmúlt 40 esztendő sérelmeit felemlíteni, arra azonban érdemes emlékeztetni: a magyar egyházpolitikát alapjában véve különböztette meg a többi szocialista országtól, hogy felismerve, a párbeszédes módszer, a dialógus eszközével kell a problémákat megoldani, a konfliktusokat — amennyire lehetséges — elkerülni, s az együttműködést biztosítani az új társadalom intézményei és az egyház között. Ezek megvalósítása minden hiba és visszaélés ellenére is nagyrészt sikerült — hangsúlyozta Tóth Károly, majd a továbbiakban kijelentette: — Az új helyzet új módszereket kíván. Ezért a Református Egyház azt várja a Vallásügyi Tanácstól, hogy az állam és az egyház viszonyának minden elvi kérdését megvitassa, bevonva a munkájába az egyházak, felekezetek, vallási közösségek képviselőit is, így garantálva azt, hogy tudtukkal, részvételükkel, közreműködésükkel születnek meg a döntések elvi kérdésekben. A titkárság megítélésünk szerint ügyintéző funkciót láthat el. (Ez a korábbiakhoz viszonyítva jelentős változást mutat, ugyanis az Egyháziügyi Hivatal ideológiai alapon politizált.)

— Szükség van az egyházak és az állam együttműködésének rendezettségére azért is, mert számos olyan jogi, pénzügyi kérdés merült fel naponta,

amelyek tisztázása, megoldása csak állami hivatalok közreműködésével lehetséges. Ezek koordinálása jelentős feladat. Az egyházak érdeke, hogy ennek rendezett formái legyenek — állapította meg Tóth Károly. — Kiemelkedő terület az egyházak szociális tevékenysége: ma valamennyi magyarországi vallási közösség komoly szociális munkát végez. Részt vesznek az öreg- és csecsemőotthonok fenntartásában, szellemi fogyatékosok gondozásában, jelentős társadalmi tevékenységet fejtenek ki az alkoholisták, a kábítószeresek, a cigányok körében. Elismerésre méltó a nemzetközi kapcsolatok ápolása: a magyar egyházaknak széles körű kapcsolataik vannak a határokon kívül is. Mindez jelzi, hogy az egyházak, vallásfelekezetek részt kívánunk venni a magyar nemzet megbecsülésének, tekintélyének növelésében, s ezt hazafias közlekedésüknek tekintik. Az együttműködés egy további területe az oktatás, a közművelődés, az iskola, amelynek ügyintézője az Egyházpolitikai Titkárság feladata lesz. A cezúra tehát egy új jellegű kapcsolat kialakulását körvonalazza — mondotta a püspök.

— Az egyházakat egyenlő partnerként elfogadva, elismerve legyen koordináló, s nem utasító, irányító szerepe a két új

testületnek, segítve az egyházak, illetve a vallási közösségek és az állami intézmények közötti dialógus megteremtését, folytatását — vélekedett Schönér Alfréd főrabbi, a Magyar Izraeliták Országos Rabbitanácsának elnöke, aki a beszélgetés elején elmondta: az elképzelésekről hivatalosan semmilyen tájékoztatást nem kapott még, ezért az új intézményekkel kapcsolatban csupán kérdéseit tudta megfogalmazni, amelyek tisztázásra várnak. Azt azonban máris kijelentette: a magyarországi zsidó felekezeten belül is a megújulás van napirenden, s ennek érdekében minél szélesebb körű kapcsolatépítésre van szükség. Leszögezte azt a reményt, hogy megszűnik az állam és az egyház viszonyára eddig jellemző paternalista szemlélet, s a felekezetek, egyházak valóban autonóm módon dönthetnek saját ügyeikben. Kijelentette: túlhaladta az élet azt a gyakorlatot, amely szerint az Elnöki Tanács elnökének előzetes hozzájárulása kellett a vallási vezetők kinevezéséhez.

A főrabbi szólt arról is, hogy személy szerint számos előrelépés történt az állam és az egyház együttműködéséhez, segítve az ország gazdasági fellendítését. Számít arra, hogy — a korábbi évek tapasztalataitól eltérően — ezután meghallgatásra találjanak felvetései.

Ezek között sorolta a magyar történettudomány, művelődés- és építészettörténet integráns részét képező zsidótelepek, zsinagógák, sírköveket megmentésének ügyét, a könyvtárak, múzeumok létrehozásának kérdését.

Schönér Alfréd végezetül megosztotta gondolatait az újságíróval arról is: vajon a továbbiakban melyik szerv vállalja fel az egyházak, felekezetek gazdasági ügyeit, az állampolgáryal vagy az alapítványokkal kapcsolatos intézni valókat? Megítélése szerint ugyanis ma még meghatározatlanok a feladatkörök, nem rajzolódtak ki a konkrét elképzelések. Az új intézmények részéről csupán tapogatózó tapasztalatok a vallási közösségek, pedig már programot kellene adniuk.

A Katolikus Egyház képviselőjében Bíró Imre kanonoktól érdeklődött az újságíró. Az egyházi személyiség utalt arra, hogy generációja tényként fogadta az Egyháziügyi Hivatal létét, amellyel az elmúlt évtizedekben kapcsolatot létesített, s közelebbről szertejárta ismerté el a pápa is. Most a politikai, társadalmi fejlődés olyan szakaszhoz érkezett, amikor az egyház — és az azt körülvevő társadalom —, valamint az állam közötti viszonyt ezennel a Vallásügyi Tanács koordinálja. Bíró

Imre úgy fogalmazott: e szerv hatékony tevékenysége a jó együttműködés feltétele, s ennek nyomán várhatóan még közvetlenebb lesz a kapcsolat az egyház és az állami vezetők között. Az egyház ezennel is jelen lesz a társadalom életében, s hogy hatékonyan tudja végezni küldetését, keresi a jó viszonyt azokkal, akiken ez múlik. A Vallásügyi Tanács megalakításával véleménye szerint elsősorban az emberek szolgálata került előtérbe, amelynek célja jólétük kiteljesedése, békés életük, előrejutásuk biztosítása. Ebben érdekelt a Katolikus Egyház is.

— Betöltötte történelmi küldetését az Egyháziügyi Hivatal — állapította meg Viczián János, a Magyarországi Szabadegyházak Tanácsának elnöke, hangsúlyozva, hogy az Egyházpolitikai Titkárság, valamint az Országos Vallásügyi Tanács létrehozása elé nagy várakozással tekintenek a kisebb egyházakhoz, vallási felekezetekhez tartozók. Elmondta: kevés információval rendelkezik az új testületekkel kapcsolatos elképzelésekről. Amennyiben azonban elsősorban tanácsadó szerepet vállalnak, érzése szerint a vallási közösségek bátorítást kapnak további tevékenységükhöz.

MTI-Kun Erzsébet

Egy levél, amit tavaly nem engedtek ki az országból

Keményfi Béla megdöböntő kálváriájának még ma sincs vége

Letereltek minket az állomásra. Jött a szerelvény. „A magyarok ide!” — üvöltötték, mi pedig fölszálltunk a nyitott vagonokba, s elkezdünk énekelni... Gondolhatja, hogy a hazajutás reményében milyen boldogan, ám még nem teljesen fölszabadultan.

Különböző helyeken átvagonfrozta bennünket. Egyik alkalommal láttam három, vagy négy kaposvári fiút, akik meg engem bámultak. „Te Keményfi vagy?” — kérdezték és győztek csodálkozni, hogy élek. Mert úgy hallották — 14 ezer kilométerre hazámtól —, hogy meghaltam. „Kertész Jancsi mondta... Egyébként ő is itt van...” Erre meg én csodálkoztam, hogy Jancsi nem Ausztriában van? Hiszen úgy beszéltek meg, hogy oda szöktünk. Azt gondoltam, neki sikerült. De két év múltán elkapták és őt is kivítették. Tőle tudták, hogy édesanyám meggyászolt, misét mondatott értem, s cipeli a nagy-nagy fájdalmat.

Lembergbe vittek kétszázhatvanunkat, ott összejöttünk ezerötszáz. Mégis fél hónapig ott voltunk... Egy napon jött egy czerdes és a következőket mondta: — Felejtsek el, hogy el voltak ítélve, hogy hadifoglyok voltak. Készítsenek piros-fehér-zöld zászlót és lobogózzák föl a vagonokat.

És végre, 1953. november 20-án elindultunk. Munkácson megálltunk, de akkora tömeg fogott ott közre bennünket,

hogy jobbnak látták Ungváron továbbmenni. Csapon Ladványszky Károly vezérőrnagy — most ment nyugdíjba, s akkor még őrnagy volt — vett át bennünket. Három napig Sóstó-gyógyfürdőn voltunk, majd átvittek Nyíregyházára. Megkaptuk a kizárólag személyvonatra szóló utazási igazolványt. Debrecenben már tömeg várt bennünket... Ha azokra a percekre, órákra gondolok, mindig elérzékenyülök. Ne haragudjon, de erről nem tudok beszélni...

A jegyem ellenére többemagammal gyorsra szálltunk. Budapestén két kiskatonával ismerkedtem meg. Mindketten Taszárra jöttek. Szabadságon voltak. Jámbor Lajos és Tóth Feri is hajdúnánási volt. Feri már meghalt, Lajostól mostanában kaptam levelet. Ugyanis január közepén a Vasárnapi Újságban olvasták föl Gorbacsov-nak írt leveletem a rehabilitációval kapcsolatban. S a műsorból ismert rám.

A pályaudvaron, a várótermekben üldögéltünk Lajosékkal, amikor bejött néhány munkaszolgálatos katoná. Mondom a fiúknak, én az egyiket ismerem. Együtt jártunk negyedik elembe. — Beszélj vele — ajánlotta Lajos.

Meg is tettem. „Kiderült”, hogy ő is kaposvári. Azt is tudta, hol van a Honvéd utca. Kérdeztem, Vargáék ismeri-e? Aztán Sugárékat. Persze... És Keményfiéket? — Nagyon jól

Keményfi néni egy kollégiumban szakácsnő... Gyurka Sztálinvárosban kohómérnök. Ernő a Budapesti Honvédban kossázik.

- És a Bélával mi van?
- Szegény fiú... meghalt.
- Ezt honnan tudja? — kérdeztem.
- Szökés közben agyonlőtték az oroszok. Gyászmise is volt érte.

A fiúnak mennie kellett, én pedig szólni sem tudtam. Így mentem haza. Háziéknak kopogtam be... Míg várakoztam, néztem az embereket. Mindenki bebugyolálva járt az utcán, mert fújt a szél. Nekem is van télikabátom, de ma sem hordom. Egyszerűen nem tudok fázni. Szóval bekopogtattam. Inci néni, a lányuk nyitott ajtót. Csak nézett... — Jesszus Máriám! A Béla! — kiáltott. Én pedig kértem, hogy anyámnak úgy szóljanak, nehogy probléma legyen. Átment hozzánk és azt mondta: — Tudja, mit álmodtam, Keményfi néni? Hogy megjött a Béla. — szegény fölkel, kicsit gondolkodott és: — Hol a fiam? — kérdezte nagyon halkán... Nehéz, még most is nagyon nehéz azokra a pillanatokra emlékezni. Egész éjjel sírt és nevetett. Fölváltva. Kínáltak hússal, mindennel. De csak gyümölcsöt ettem, illetve befőttem. Ő reggel ötkor elment dolgozni, én pedig nyolckor elindultam értesíteni a többiek hozzátartozóit. Azokét, akik lema-

radtak Debrecenben. Kaposvárra csak húszan jöttünk vissza. Pedig hétszáz fiatal vittek el onnét. Amint mentem az utcán, egy néni szólít, hogy „Béla, tényleg te van az? Mert az beszéltek a városban, hogy édesanyád megzavarodott, mert reggel, amikor dolgozni ment, azt kiabálta az utcán, hogy megjött a fiam, megjött a fiam!”

Később magánúton leérett-ségiztem, majd elvégeztem a segédtszítai a postán. Pesten dolgoztam, mert Kaposváron akkor még nem volt helyi közlekedés. En pedig hat-hétszáz méterrel többet nem tudok gyalogolni. Sem 1957-ben, sem 1958-ban nem vettek föl az egyetemre — hely hiányában. Akkor írtam Ilku Pálnak egy levelet... Közben a posta beiskolázott engem tiszti iskolára. Egy hétig jártam, amikor kaptam egy táviratot, hogy mehetek az egyetemre. A postatisztit és az egyetem első évét egyszerre végeztem el.

1960-ban bejelentés érkezett a dékánhoz, hogy én nem hadifogoly voltam, hanem elítélt. Fegyelmet indítottak ellenem, felfüggesztettek az egyetemi állampolgárságomból — egyébként esti tagozatos voltam, délután háromtól este kilencig jártunk. Két hét múlva fegyelmi eljárás. Akkor a Szovjetunió legfőbb ügyészenek törvényességi óvás iránti kérelmet írtam. A fegyelmi bizottság elnöke megkérdezte, mi-

korra várok választ a kérvényemre. Úgy gondoltam, fél év múltán. Erre a fegyelmi eljárást felfüggesztették, én pedig hazautaztam Kaposvárra, hogy addig se tudjanak piszkálni.

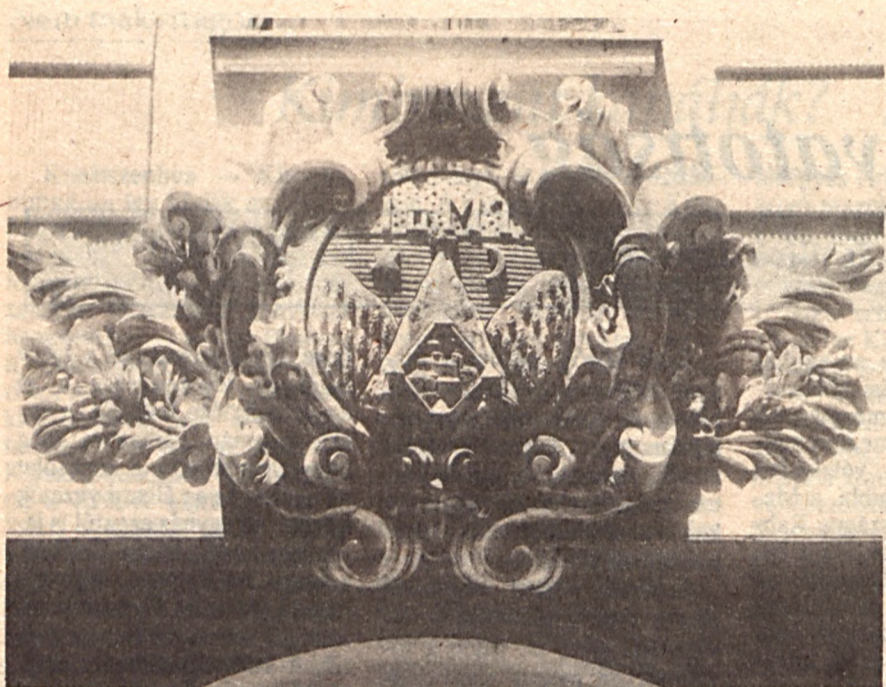
Úgynevezett „K”-vonalon kerestek telefonon 1961. március 1-én, hogy másnap reggel kilenckor legyek Kovalenko vezérőrnagnál a rehabilitációval kapcsolatban. Betettem az indexet a belsőszembe és egész éjszaka utaztam. Akkor meg voltak éjszakai személyvonatok. Megérkeztem a megadott helyre. A kapuban a kiskatonának elmondtam, milyen ügyben jöttem. Amikor telefonon föl szól, azt is mondta, hogy „tolmács nem szükséges, jobban beszél oroszul, mint én”. Fölmentem. Ott fölolvasták, hogy a Szovjetunió Legfelsőbb Bírósága fölülvizsgálta az egyesszi katonai körzeti bíróság ítéletét, és bűncselekmény hiányában velem szemben az eljárást megszüntetik és rehabilitálnak. Artatlanul tartottak fogva nyolc éven és hét napon át... Ezt az időt később munkaviszonynak ismerték el. Befejttem az egyetemet, 1968-ban jogtanácsosi vizsgát tettem. 1976-tól rokkantnyugdíjas vagyok, de '83-ig a Volánnál dolgoztam. 1983 áprilisától pedig a kisbárapáti Kossuth Tsz-ben dolgozom.

Tavaly januárban írtam Gorbacsov-nak levelet. Két hónap múlva kaptam rá választ a Magyar Katonai Főügyészségtől... Ezt a mondatot figyelje meg: „Az akkori munkahelye két havi olyan összegű munkabért tartozik kifizetni, mint amilyenben a rehabilitáció idején hasonló beosztású személy részesült, mint a letartóztatásakor. Elmentem a katonai főügyészségre és az ügyrel fog-

lalkozó alezredest megkértem, magyarázza ezt meg nekem. Ki fizeti az említett munkabért nekem? A gimnázium, a posta, a tévés, vagy ki? És mi az, hogy két havi munkabért? Mondtam, hogy én Gorbacsov-tól méltányossági alapon — a lehetőségekhez mérten — kértem a kártalanítást. Az alezredest elismerte, hogy értelmetlen is a mondat. Mondtam, biztos rosszul fordították. Erre megmutatta az eredetét, de mellette ott volt az én levelem is. Erre nyomban arra gondoltam — és meg is kérdeztem —, hogy nem is ment ki a levelem. „De, de, ezt úgy küldték már vissza” — válaszolt, mire én közöltem: — Nézzé, egymást nem árnítuk. Nem szokták az eredeti levelet visszaküldeni. — És gyanús volt az is, hogy nekem a tértivevényem nem érkezett vissza. Erre beadtam a postára egy tudakozványt. Erre nem kaptam választ. Föladtam a másik tudakozványt. Kaptam 1240 forintot a postától, mert elveszítettnek mondták a leveletem. Ez annyira fölháborított, hogy nem merik leírni: nem engedték ki a leveletem az országból. Ezzel emberi jogaimat is megsértették. Úgyhogy az egészet megírtam Kulcsár Kálmánnak, az igazságügyi miniszternek. Az ügy még nem fejeződött be, bár az utóbbi levelemre kaptam választ...

A Minisztertanács viszont elfogadta a törvényjavaslatot — így hangzott el a rádióban —, miszerint az 1945-ben a különböző nemzetközi szerződések alapján (tehát bennünket úgy adtak el) az elítéltek és bűncselekmény hiányában rehabilitáltak sérelmét orvosolni fogják anyagilag is.

Lejegyezte: V. Horváth Mária (vége)

Pécs

belváros

Kapfinger András felvételei

A Vértesben minden csendes?

Aki évekkkel ezelőtt is járta a Vértes meredek kanyargó útjait, igazolhat: katonai területnek tűnt minden. Lépten nyomon dübörögtek a magyar, meg a szovjet harci gépek. Harckocsik, terepjárók, meg jó ég tudja milyen harci származékok. Konvojok haladtak, ki tudja, milyen céljuk felé.

Most meg mintha „béke” volna ezen a vidéken. Haladok Székesfehérvárról Bicske felé. Az út járható, magunkfajta autósok szeretjük az ilyen utakat, mert szélesek, jól karbantartottak. Úgy is beállíthatjuk magunkat, hogy hadiúton járunk. Mert valójában ez az. S éppen ezért örökké sajnálom, hogy a szekszárdi völgyekben nincsenek katonák, sok helyütt még lebukott fejes-urak sem, s így felénk nincsen köves út, mint például minden város káder-dűlőjében van... No de hajtsunk csak át Lovasberényen, annak is igen veszélyes részén, az éleskanyarba, ahol minden héten egy-egy katonai jármű kitér és árokba szalad. Legutóbb május 6-án láttam, amint zöldre mázolt orombba daru emelt egy Kamazt a magasba.

Szóval most csendes az út. Lovasberényig egyetlen katonai autót sem találkozom. Pedig az esély erre igen nagy, lévén az erdőség, a hegyek-völgyek úgy megtömve harci eszközökkel, mint két permetezés között a Balaton szűnyogokkal.

A gesztenyefasor hűsében tízóraira csomagolunk. Távolról erősödő motorzúgás hallatszik. Még szét sem nyitom az ételt tartalmazó dobozt, máris itt a nagy monstrum. Mongolképző fiú tekint ki a fülkéből, nagy sapkás tiszt ül mellette. Intésemet viszonzozzák, s minden bizonyosan nem hallották meg, amint mondtam, hogy tudniillik, — Fiúk, hova, hova, ilyen nagy sietve? Csak nem haza?

Rálátok a laktanya szétszórt épületeire. Semmi mozgás. A kocsi bekanyarodik a kapun. A toronyban mosott ruhás kiskatona támaszkodik. Nyakában ott lóg a géppisztoly. Az útról eltávolították a fényképezni tilos táblát. A Vértesben csendesednek a napok.

— Pj —

Sógortörténetek 1.

Szociális érzék

A Stephanplatztól alig néhány száz méterre egy mellékutcában — tilosban — parkol a két autó. Elöl a bécsi rendszámú, rádiótelefonnal és minden luxussal ellátott szuper sportkocsi, orrán az ágaskodó jaguárral, mögötte az IR-es rendszámú, ütött-kopott magyar Zsiguli. A fiatal rendőr épp a jaguár ablakára tűzi a büntetőcédulát, majd tovább lép a Zsigulihoz.

— Ne tegye! — mondom neki magyarul.
Csodálkozva rá néz és megáll a mozdulata.

— Ne tegye! — ismétlem meg.

• Látszik, hogy nem érti, legfeljebb kitalálja a magyar szavak értelmét. Végigmér, majd a Zsigulit is, elmosolyodik, legyint és komótosan továbbbátál.

A délutáni napfény megcsillan a büntetlenül, méltósággal — tilosban — álló magyar Zsigulin. És rajtam kívül senki sem tud az osztrák rendőr emberségéről, vagy inkább szociális érzékéről...

— Téjé —

Larionov és Makarov is költözik

Szergej Prjahn tavaszi, sporttörténelmeinek kikiáltott átigazolása után a napokban jelentették be, hogy a szovjet jégkorongozás legnagyobb sztárjai közé tartozó Vjacseszlav Fetyszov és Szergej Sztarikov is az észak-amerikai profi ligában (NHL) folytatja pályafutását. Most pedig újabb szerződésekről érkeztek hírek Moszkvából. A világ legjobbjai között jegyzett Igor Larionov és Szergej Makarov is a tengerentúlra szegődött el.

Larionov szeptembertől a Vancouver Canucks színeiben korcsolyázik ki a jégre, míg Makarov a Prjahint szerződött a Calgary Flames, az NHL idei bajnoksapata tagjaként kezd az új idényt.

Mindkét kanadai együttesnél sokat remélnék az új szerzőkkel. A legutóbbi téli olimpia városában, Calgaryban például a hoki hívei meggyőződéssel vallják, hogy a világhírű szélsőjátékos közreműködésével sikerül az ismétlés, és megint a Flames szerzi meg a NHL legjobbjának kijáró Stanley Kupát. Tény és való, hogy Szergej Makarov a szovjet válogatásban és a szinte örökös bajnok CSZKA Moszkvában hervadhatatlan érdemeket szerzett, és a leghíresebb sztárokkal — Fetyszovval, Larionovval, Kaszatonovval és Krutovval — együtt a Szbornaját olimpiai, vb- és EB-aranyakhoz, a CSZKA-t pedig évről évre Baj-

nokcsapatok Európa Kupájához segítette.

Larionovot is afféle megváltóként várják Vancouverben. A szerződés aláírásakor a Canucks képviselői úgy nyilatkoztak a TASZSZ-nak, hogy a világ legjobb középcsatárát tudták megszerezni. Meggyőződésük, hogy Larionovval a kanadai proficsapat az NHL legjobbjai közé emelkedik.

Maga Larionov a szovjet híregyőzéseknek azt mondta, neki és Makarovnak is óriási lehetőséget jelent a játék az amerikai és kanadai gárdákat tömörítő ligában, amelyet úgy minősített, hogy itt zajlik a világ legerősebb és legszínvonalasabb bajnoksága.

A szerződés révén esélyt kaptunk játékos pályafutásunk meghosszabbítására, arra, hogy kipróbáljuk erőnket a hivatások között is. Szeretnénk becsülettel képviselni a szovjet jégkorongot az NHL-ben és természetesen arra törekszünk minden erőnkkel, hogy megfeleljünk új csapataink elvárásainak, reményeinek.

Larionov és Makarov szerződésének részleteit nem tették közzé, így azt sem tudni, mennyi pénzért keltek el. Kanadai részről csak annyit közölték, hogy a szovjet profi jégkorongozókat megfelelően honorálják, meghozza olyan összeggel, amely nem marad el az NHL sok neves játékosának keresetétől.

Kámán egy vagysonba kerül

Dühöng a Bp. Honvéd és a Videoton

Mihalecz: „Együtt akarjuk tartani a ZTE-t”

A nyári labdarúgó átigazolási piacon a legnagyobb halnak az NB I-ből kiesett Zalaegerszegi TE gólerős csatára, Kámán Attila számít. Ostromolja a ZTE-t a Bp. Honvéd és a Videoton, de egyelőre mindhiába. Ami az árat illeti, a felsőhatár valóban a csillagos égitest: a kiszivárogtatott hírek szerint tízmillióért már eladó Kámán, de azokkal is tárgyal a ZTE, akik ötmilliót fizetnek és mellette még adnak egy vagy két olyan játékos, akik számukra megfelelnek. Nem nehéz kitálatni: olyan, nem kispadkoptató cserejátékosokat kérnek, akik az NB I-ben már így vagy úgy bizonyítottak, s a piacon az áruk egymillió körül van.

Kámán igazándiból nem eladó, ezért a csillagos ár? — tettük fel a kérdést Mihalecz Istvánnak, a ZTE szakosztály-vezetőjének.

Nézzé minden erőnkkel azon vagyunk, hogy együtt tartsuk a csapatot és már jövőre visszakérülünk az NB I-be. Kámánra is szükségünk van,

egyébként is 1992-ig van szerződése nálunk.

Sikerül megfűzni, hiszen egy olyan fiatal játékosról van szó, akinek a neve a felnőtt válogatottnál is szóba került. A játékos egyéni érdeke mást diktál.

Úgy áll a dolog, hogy ő is maradna, így jelenleg több mint ötven százalék, hogy nálunk marad.

És a többieknek mincs mehetnének az NB II miatt?

Nincs. Három, NB I-ben is szerepelt jelenleg katonáskodó fiatal játékos (Balogh, Kovács, Szabó) sorsáért kicsit aggodom. Az élvonalban ugyanis élvezték azt az előnyt, hogy helyben, Zalaegerszegen katonáskodtak, de vajon az NB II-ben is rajtuk tarthatjuk-e vigyázó szemünket? A HM és az MLSZ szerint megoldható a probléma, de érhet bennünket meglepetés.

Ha a Bp. Honvéd végképp hoppon marad Kámán-ügyben, akkor egyáltalán nem kizárt... — bégyé —

Mohácsi TSZ SE

Harmath József, a mohácsi Új Barázda Tsz elnöke nehezményezi, hogy a sajtóban csupán Mohács néven fut az általa, pontosabban a termelőszövetkezet által szponzorált NB II-es focicsapat. Nehezményezi, hogy a városnév után nem írják oda a kollégák a TSZ SE-t. Látszólag apróságokról van szó, de valójában mégsem. A mohácsi NB II-es focicsapat mögött ugyanis nem a város, nem is annak üzei, hanem egyedüli patrónusként az Új Barázda Termelőszövetkezet áll. A felvetés, a kérés — úgy érez-

zük — jogos. Aki egyedül több mint tízmillióval hajlandó támogatni, életben tartani egy NB II-es csapatot, az minimum annyi „reklámozást” megérdemel, hogy a neve megjelenjen. Az „Új Barázda” név betoldása már nehezkes, körülmenyesse teszi a csapat nevének vezetését, de a Mohácsi TSZ SE kirírása nem okozhat gondot. Azért sem, mert a tévesek többnyire csak megyei és körzeti csapatokat tudnak fölállalni országszerte.

Ez mégis csak több. — bégyé —

Ki lesz Jován utódja?

„Vidi-menetrend”

Visszaköltözött a szokásos mozgalmasság Székesfehérvárra a Sóstói-stadionba: újra edzésben van a Videoton negyedik helyen végzett, és az ősszel UEFA Kupában induló csapata. Július 24-ig odahaza napközis rendszerben készülnek, utána egy tíznapos ausztriai edzőtábor következik. Július 29—30-án részt vesznek Egerben a Malboro Kupán, de előtte és utána is — az augusztus 12-i rajtig — első és másodosztályú csapatokkal játszanak előkészületi mérkőzéseket.

Mint az már ismeretes, a kölcsönként Jován visszatért az

MTK-VM-hez, Kanyok pedig Tatabányára igazolt. A Videoton fiatal egységes csapatának játékerejét igazolásokkal szeretné tovább fokozni. Petres mellé szeretnének még egy kiváló csatárt. Nem titok, hogy a zalaegerszegi Kámánt próbálják megszerezni.

Mellettük más kiforrott, készen számító játékosokkal is tárgyalásban állnak, ők a védelemben és a középpályán jöhetnek majd számításhoz. Az első fordulóban a Veszprémet fogadja a Videoton.

Az EB-arany kötelező!

Az áprilisi, szarajevói légyveres sportlövő világbajnokság legnagyobb meglepetését a magyar futócéllövők főlényes győzelme jelentette. A Solti Attila, Ángyán József, Sike József összetételű csapat elsőprő fölényel verte a nagy vetélytárs szovjeteket, míg az egyéni versenyben Solti több mint hét kört javított saját, Guatemalavárosban lőtt világcúcsán (671.6). A kitűnő trió most Zágrábba, az Európa-bajnokságra utazott.

Csalódnék, ha a Sike, Ángyán, Solti hármas nem a dobogó legfelső fokára állna — mondta Hammerl László szövetségi kapitány.

A felkészülést inkább légpuskára összpontosítottuk, míg Zágrábban golyós fegyverrel kell lőni. Ennek ellenére egyéniben is érmes helyezést várok, de ha az nem arany lesz, akkor sem leszek elkeseredve. A löteret nagyjából ismerem. Állítólag a verseny körülményei nem lesznek olyan kiválók, mint Szarajevóban.

1989. július 5.

DÁTUM

5

Csikász István

Helyzetjelentés

a GELLÉRTHEGYEN gömnyedten ülök egy padon innen vagyok eljövendő ítélni eleveneken-holtakon

tőrött tükör a torz DUÑA mit HAZÁMNAK neveznek társbérletlakók kik kormányoznak de sosem eveznek

rongyszőnyeg-rétek pamut párna-dombok függőfolyosó-dűlőutak kavicsbordalék-tanyák kenyérkosárka-falvak betonhideg vasvárosok törvény-paragrafus-személyszám-magány!

emlékfákon szárad lóg a MŰLT: vétanúszárnyak börtönlevelek a kitergetett csatogó szelek

dehát kutass csak bennünk bűnököt hiszen gürcölünk: egyre följebb mindig egy helyben mert a létra a földbe visszasüpped

fordítsd ki aktatáskám: címjegyzék vázlatok szivárványtollak versek expresszajánlott törvénytervezet

kívül egy akt a táskán: milói vénuszasszony az abortuszambulancián lábam a fuldokló

vízben áztatom konzervdobozból eszem egy padon kenőmájast kiflivel s plakát vagyok egy roskadó falon: l'art pour l'art hirdetés magam ellen

sétálj be miközénk neked megcsinálnak mindent a titkárnőszüzek menyeyi szobalányok soförgorillák reklámapostolok meg a semleges arkangyalsereg

de én innen nézegetem a három műszaktól duzzadt szemhéj alól a kívánatos EURÓPÁT ahogy a bőszi bikán lovagol

ülök a GELLÉRTHEGYEN: a vesszőparipámon

itt minden sürgető: tovább becsomagolom zsírpapírba a maradékokat

meg kell teremtenem ma is magam mert nincs idő: én labkért villanyszámlát fizetek törlesztgetem az adót az adósságot a részletet újra és megint önéletfogyasztó vagyok

középeurópai zónaidő szerint

1989. május

Replika

pörölök ellened vagyok a rosszabbik feled jámbor juh lenni nem tudok kamilláidban toporzékolok én konok kosod

mert átkozódó indulat mert számonkérő vak bolond mert indulatos büszke vad önkéntes áldozat vagyok és tisztességes: tudhatod

csatakos gazos kert alatt döntöm a korhadt rönköket rázom a diófaoszlopot dobálok izzó mennykővet s az ajtószármnyakat majd törve-zúzva szétszaprakom ha lusta szentjeid csak horkolnak gyalázott templomodban a padokon

mert az áporodott jelképek felett a költő mindent följegyez és napra-nap országunk pusztul el:

önkéntesek nem kellenek kiválasztottak földje ez

89. Cs. I.

Csikász István

Vallatás

keresztmagyarországra feszülök függök a szegeken

két kezem két határon jobb kezem Sopronban vason Záhányban vérzik bal kezem hegykoszorúzza töviskoronám a Börzsönyben Pilisben Budán és hófehéren hidegen a lábam: lábam Szegeden

alattam sersistegő folyó két robbanás közt vizesen jajongó árva fűcsomó aláknázott zöld vetés szőlők gyökerén robbanás a Hortobágyon rőt tüzek meddőhányók és földrakás kiégett szikkadt üzenet

nyelvemen izzó paraszak szavak-szívek-zsarátmok s libegtetnek a táj felett nemesgulácsi kék dalok

jégesőpisztolysorozat nyomomban mindenütt s kézigránatok sárgállanak

pirosnak az alma közt sírnak a száraz hegedűk: csikszentmihályi kórus énekel s a hollóközi templomon megdől a régi kis torony a Budavári Tedeum kesereg Atyán és Fiún

visszanézek vágóhidakra a tenyeremben véres állatok üszkös szilánkjai: csontok

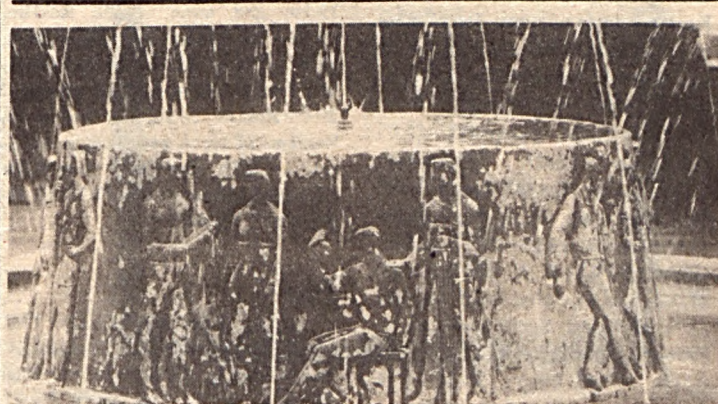
Dobogókön dobognak bennem kövekre hulló férfigondok: korhadt hűségnek hitek elapadt remény Csele-patakja magányok törvények börtönök pálinkafűzők rácsos ablakán testek barázdák ráncok arcok

Vérhalom-utca-tér hármashalom

gyertyánfaéletem családfabükköm világfaerdőm

A VÉRMEZŐN

1989. május

Emese és Sarolta

nevű kedves olvasóinkat

Az Emese ősmagyar név, jelentése: anyácska.

Védőszentje Emerentiana, római vértanú nő, valószínűleg a Diocletianus-féle egyházüldözés idején halt vértanúhalált 304 körül.

A Sarolta a Sarolt alakváltozata, így ősmagyar név, de ez nem él a köztudatban, hanem a Károly név francia női párja, a Charlotte magyar megfelelőjének tartják. Védőszentje Thouret Boldog Charlotte, a francia forradalom idején Vincennes-ben (Párizs külvárosa), 1794-ben kivégezett karmelita apáca.

A Nap két: 3.53 órakor
nyugszik: 19.44 órakorA Hold két: 6.02 órakor
nyugszik: 21.21 órakor

Segítséget kér

Az ország több városában próbálkoztak ismerőseim tolokocsim kerekére külsőgumit vásárolni. Sikertelenül. Mivel mindkét lábamat amputálni kellett, a tolokocsi számomra létkérdés. Kérem a Dátum olvasóit, ha tudnak 26x200-as méretű kerékpárgumiról, úgy szíveskedjenek értesíteni, vagy a Dátum szerkesztőségét. Cím: Gál Mátyás, 7144 Decs, Ságvári Endre u. 20. Segítségüket előre is köszönöm.

Géza | 1989

Július 5. Sarolta

Uram, Saroltalmazz minket!

— Zsoltár —

Sarolta!
Kegyedet túl sok férfi karolta.
S kegyed öket zsarolta.
A kegyed kegyetlen
mivolta belőlük kiolta
minden józan észt.
Hiába érezték a vést
— ah, Sarolta —,
ha kegyed kegyeid gyakorolta,
mind ott tolongtak a gyakorlaton,
egyáltalán nem Saroltve.

*

Én sokáig azt hittem,
Sarolta,
hogy kegyed ellen be vagyok Saroltva

*

De bevallom:
ha remélnem szabadna,
szaladnék kegyedért akár oly messze mint Zalatna!

Magától nem megy a Dátum...

A divatos, Tolna megyei fűdőhelyen megjelentek a Dátumot áruoló kisdíjak. Hangos szóval harsogták a napilap címeit, idézték tartalmát. Az évekkkel elzelő odatelepített újságstand ura, előbb elnéző mosollyal szemlélte a diákok igyekezetét, majd egyre morcosabb lett.

Alig egy órával később mérgesen mordult az egyik kisfiúra:

— Mit akartok itt gyerekek? Tizenhét Dátumot kapok naponta, de még egyet se vetek meg. Feleslegesen kiabáltok.

— Hogy lehet az? — nézett vissza csodálkozva a gyerek.
— Mi csak most kezdtük árulni, de már több, mint százötvenet eladtunk.

— Tamási —

Nagydíjas az Őcsényi Népi Együttes

Csehszlovákiában immár negyvennegyedik alkalommal rendezték meg a rangos — útikönyvekben is szereplő — Straznice-i nemzetközi folklor-fesztivált, melyre hazánkából a Tolna megyei Őcsényi Népi Együttest hívták meg.

Minden esztendő július első szombatján és vasárnapján tartandó fesztivál apropója idén a szőlészeti és a borászati szokások voltak, azaz e motívumokra épültek a meghívott együttesek műsorai.

Az ötezres stadionban bemutatott Új kenyértől az új borrig című versenyprogramot a közönség szűnni nem akaró

tapssal jutalmazta, a zsűri pedig — a külföldi együttesek közül — az Őcsényieknek ítélte a legrangosabb díjat, a nagydíjat, illetve aranydiplomát. A 38 tagú együttes — ebben a számban a négy tagú Bartina utánpótlás zenekar, az együttes kísérője is benne foglaltatik — hetvenhat(!) tehetséges csoporttal mérte össze tudását, felkészültségét. Műsorukat a televízió egyenes adásban közvetítette, versenyprogramjukról pedig tévéfelvétel készült.

Az Őcsényiek a fesztivált megelőző napokban szlovák területen adtak önálló műsorokat.

APRÓHIRDETÉS

Napraforgópirító-gép, gázszármoly, bolti mérleg, zongora eladó. Szekszárd, Kossuth u. 35/B. Telefon: 74/14-873.

Balatonalmádiban jó fekvésű, 801 m²-es telek családi házzal, szőlővel, pincével eladó. Nyaralónak átminősíthető. Érdeklődni: egész nap, Rózsá u. 15. Telefon: 06/80/51-458.

Sebzett postagalamb

Barbár vadászszenvedélynek esett áldozatul egy postagalamb. A sebzett madarat jelenleg Eisenberger István (Decs, Vöröshadsereg utca 7., 7144) ápolja. Tőle jogos tulajdonosa a madarat átveheti. A galamb gyűrűszáma: fém 87 40 81 YU '87; gumi 5148.

Vakáció akció

A Szekszárdi Városi Úttörőház ebben az évben is nyári vakációs programot hirdetett meg július 30-ig a 6—14 éves korú kisdíjaknak. Napközis csoportokat és egyéni jelentkezőket várnak. A vakációs programot úgy állították össze, hogy minden gyermek találjon benne magának érdekes időtöltést, kedvére választhasson szabadidős tevékenységet. A könnyebb eligazodást segíti, hogy az azonos foglalkozástípusokat a hét azonos napjára tervezték. Hétfőn mindig kézművesfoglalkozás lesz. A kedd a sporté, szerda a kirándulások, a túrák napja. Csütörtökön játékos vetélkedőre invitálják a tanulókat, pénteken uszodai foglalkozásokat tartanak, de aki főzni szeretne megtanulni, az az úszás helyett „járhat” főzőcske iskolába.

5-én, 19.30 órakor

Virág András

orgonaestje

Közreműködik:
Faragó Laura (ének)

Belépődíj: 70,— Ft, nyugdíjasoknak és diákoknak 50,— Ft.

Július 5. — Szerda

9.00 Plenáris ülés a tanítóképző főiskola előadótermében.

A szekcióvezetők bevezetői

10.00 Szekcióülések a tanítóképző főiskola épületében.

1. Magyarországi és a határon túli magyar etnikumok

Vezeti: Dr. Andrásfalvy Bertalan, az MTA néprajzkutatója

2. Német szekció

Vezeti: Dr. Hambuch Vendel, a Magyar Rádió főmunkatársa

3. Délszláv szekció

Vezeti: Dr. Sarosác György, a mohácsi Kanizsai Dorottya Múzeum igazgatója

4. Szlovák szekció

Vezeti: Dr. Polányi Imre, a Pécsi Janus Pannónius Tudományegyetem egyetemi tanára

5. Román szekció

Vezeti: Dr. Petrusán György, a Szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főiskolai tanára

6. Cigány szekció

Vezeti: Dr. Báthory János, a Szabó Ervin Könyvtár osztályvezetője, Dr. Gémes Balázs, a Wosinsky Mór Megyei Múzeum néprajzkutatója

13.00 Ebéd

Délután szekcióülések folytatása

18.00 Vacsora

19.30 Művészetek Háza — Faragó Laura és Virág András orgonaművész hangversenye

— A thyanji múzeum ad újabb otthont a világhírű somogyi születésű festőművész, Szász Endre válogatott munkáinak.

— Vince Győző festőművész tárlata nyílt meg péntek délután a göllei párházban.

A Magyar Nemzeti Bank

valuta (bankjegy és csekk)

árfolyamai

Érvényben: 1989. július 4-étől 10-éig

Pénznem	vételi	eladási
	árf. 100 egys. Ft-ban	
angol font	9371,12	9950,78
ausztrál dollár	4542,84	4823,84
belga frank	147,64	156,78
dán korona	794,82	843,98
finn márka	1368,58	1453,24
francia frank	910,23	966,53
görög drachma a/b	36,09	38,33
holland forint	2742,07	2911,69
ír font	8205,85	8713,43
japán yen (1000)	419,83	445,79
kanadai dollár	4989,25	5297,87
kuvaiti dinár	20106,69	21350,41
norvég korona	844,94	897,20
NSZK márka	3090,22	3281,36
olasz líra (1000)	42,68	45,32
osztrák schilling	439,25	466,41
portugál escudo	36,85	39,13
spanyol peseta	48,66	51,66
svájci frank	3606,81	3829,91
svéd korona	907,60	963,74
USA dollár	5965,66	6334,66
ecu (közös piac)	6389,26	6784,48
jugoszláv dinár		
csekk (10 000)/b	34,92	
a) Vásárolható legmagasabb bankjegy-címlet: 1000-es		
b) Bankközi és vállalati elszámolásokról alkalmazható árfolyam:		
görög drachma	37,17	37,25
jugoszláv dinár		
csekk (10 000)	35,96	

Rádió, televízió

Kossuth rádió

8.20: Eco-mix. 8.50: Külpolitikai figyelő. 9.00—11.00: Napközben. 11.00: Társalgó. 12.45: Törvénykönyv. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.10: A magyar nyelv századai. 14.25: Operaslagerek. 15.00: Zengjen a muzsikál! 15.30: Népdalok. 15.47: Beszélni néhez. 16.00: Tizenhat óra. 16.10: Szívesen hallgatunk. Az ány. Lengyel Menyhért jelenete rádióra alkalmazva. 17.00: PAF-műsor. 17.35: Beszélgetésünk a zenéről. 17.55: Róluk van szó! 18.02: Zalán Tibor: Hagyj még, idő! Bata Imre könyvszemléje. 19.15: A Rádiószínház bemutatója. Daumier — Szentkuthy Miklós hangjátéka. 19.42: Muzsikánál nincs jobb barát. Leszler József összeállítás. 20.30: A külpolitikai rovat műsora. 21.00: Köszöntjük születésnapján Fischer Annie zongoraművészt. 21.50: Gong. 22.00: Hírvilág. 22.30: Vallások világhíradója. 23.00: Operaest. Alfredo Kraus felvételeiből.

Petőfi rádió

8.05: Kölyökkrádió. 8.51: Bamba nóta. Versösszeállítás gyerekeknek. 9.05: Idősebbek hullámhossza. 9.50—11.00: Rivaldafényben. H.05: Világúság. 11.30: Balatonrádió. 12.10: Új nőtafelvételeinkből. 12.30: Postabontás. Kozma András népzenei összeállítás. 13.05: Rögton jövők, csak rendet csinállok Trójában. Schwajda György rádiójátéka. 14.00: Nagy nevetetők. Major Tamás humoros szerepeiből. 15.05: Pop-Labor. 16.00: Tartóshullám. 17.05—21.00: Nyáridő. benne: 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Pop-regiszer. 19.05: Garázs. 19.35—20.30: Albumajánlat. 20.30—21.00: Esti kitékintő. 21.05: Húsz év múlva. 21.25: Joan Baez a Budapest Sportsamokban — Részletek a június 5-i hangversenyből. 22.00: Közkívánatra. 23.15—0.14: Böngésző a zenei antikváriumban.

Bartók rádió

9.08: Ivo Pogorelich zongorázik. 9.58: A lipcei Tamás templom énekara énekel. 10.30: Pillanatkép. 10.35: Zenekari muzsika. 11.49: Vivaldi: Őrjögő Loránd. Háromfelvonásos opera. II. felvonás. 13.05: A heavy metal kedvelőinek. 13.44: Országok, tájak népzeneje — Venezuela. 13.58: Századunk rézfűvös kamarazeneiből. 14.25: Zenei Tükör. 15.00: Vátsott kölykök. Jean Cocteau regénye rádióra alkalmazva. 16.00: Romantikus zene. 18.00: Basszusáriák. 18.30: A Magyar Rádió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora. 19.05: Fiatal művészek rádiós bemutatkozása. 20.11: Elfelejtett költők — elfelejtett költemények. Fazekas Mihály. 20.30: Beethoven: G-dúr zongoraverseny. 21.07: Népdalfeldolgozások — rádióra. Györe Zoltán és Hollós Máté kompozíciói. 22.39: Munkagödör. Andrej Platonov regénye rádióra alkalmazva.

TV1

9.00: Képűjság. 9.05: Tévéoma nyugdíjasoknak. 9.10—10.50: Szünidei matiné. 10.50: Stúdió '89. 11.35: Képűjság. 16.55: Hírek. 17.00: Déli videóúság. 17.10: Hírek szlovák nyelven. 17.15: Hello Einstein! Francia—magyar tévéfilmsorozat. 18.10: Betűreklám. 18.15: Új Reflektor Magazin. 19.00: Reklám. 19.05: Műsorajánlat. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.25: Közlemények. Műsorajánlat. 19.30: Híradó. 20.00: Vers mindenki-nek. Jean Cocteau: Az élmek elkerül... 20.05: Reklám. 20.10: Kék fény. 21.10: Reklám. 21.15: A zene hangja. Musical. Az MTV (Budapest) és az MTV (Helsinki) közös műsora. 22.10: Új Világ. 22.55: Híradó 3.

TV2

17.25: Képűjság. 17.35: TV2. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! 18.49: Mozaik. 19.00: Gyermekrablás váltásdíj nélkül. Csehszlovák tévéjá-

ték. 20.27: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 22.00: Egy illető. Francia tévéfilm. kb. 23.25: TV2. Napzárta.

Sky Channel

6.30: Üzleti hírek. 7.00: DJ Kat Show. 9.30: Panel Pot Pourri. 11.00: Sullivanék. Filmsorozat. 11.30: Sky-kronika. 12.30: Gond-fórum. 13.00: Egy másik világ. 13.55: Landscape Channel. 14.50: Változó világ. Filmsorozat. 15.45: Szeretni. Filmsorozat. 16.15: The Lucy Show. 16.45: Pindurkák. Rajzfilmsorozat. 17.00: Visszaszámlálás. 18.00: Eurosport. 01.30: Landscape Channel.

Super Channel

7.00: Hírek. 7.10: Időjárás. 7.15: Üzleti hírek. 7.45: Hírek. 7.55: Időjárás. 8.00: Egyveleg. 15.30: The Global Chart Show. 16.30: Forró drót. 18.30: Transmission. 19.30: Richard Diamond. Bűnügyi sorozat. 20.00: Imádlak, de elválok. Amerikai filmvígjáték. 21.30: Euromagazin. 21.50: Világhíradó. 22.00: Burke törvénye. Bűnügyi filmsorozat. 22.55: Bamaby Jones. Bűnügyi filmsorozat. 00.00: Hírek, időjárás. Egyveleg.

TV5

16.05: A nagy sakktabla. 18.05: Hírek, időjárás. 18.10: Pihenődés. 18.30: Álomváltók. 19.00: Számok és betűk. 19.30: A világ állatai. 20.00: Mentés az Eigeren. Dokumentumfilm. 21.00: Jazz In. 21.30: Visszhang. 22.00: Tv-híradó. 22.30: Időjárás. 22.35: Irány déli! Riptortfilm. 23.30: Személyiségek. 0.30: Csillag papiros. 01.00: Műsorzárás.

SAT1

6.00: Jó reggelt a SAT1-gyel! 9.00: Hírek, időjárás. 9.05: Műsorelőzetes. 9.10: Lassie. 9.35: Kimba, a fehér oroszán. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05: Közkórház. 10.50: Öletek természetbarátoknak. 11.00: Hírek, időjárás. 11.05: Tessék mondani, merre van a

front? Amerikai filmvígjáték. 13.00: Tévétözsde. 14.00: Horoszkóp, műsorelőzetes. 14.05: Niklaas, a flandriai fiú. 14.30: Az aranylövés. 14.30: Catweazle. Angol ifjúsági sorozat. 14.55: Az aranylövés. 15.05: Közkórház. 15.50: Egészségvédő tanácsok. 16.00: Pat és Patachon. Dán vígjátéksorozat. 16.25: Az aranylövés. 16.35: Bonanza. West-torosozat. 17.25: Piaci tanácsadó. 17.35: Hírek, időjárás. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Automan. Amerikai kalendársorozat. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencserék. 19.30: Carson és Carson. Ausztrál családssorozat. 20.25: Időjárás. 20.30: Spenser. Amerikai bűnügyi sorozat. 21.25: Hírek. 21.30: Szent Johanna. Amerikai film. 23.55: Hírek, sport, időjárás. 00.05: Háborzongató sokkoló. Amerikai horrosorozat. 00.55: Műsorzárás.

Jugoszláv televízió

1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: Hírek. 8.20: Tv-naptár. 8.30: Dráma gyermekeknek. 9.00: Nyári program. 15.00: Oktatóműsor. 15.30: Hírek. 15.40: Rádás program — Éjszakai műsor ism. 16.30: Magyar híradó. 17.45: Hírek. 17.55: Tv-naptár. 18.05: Számok és betűk. 18.25: Dokumentum-műsor. 19.10: Időjárás. 19.13: Hírek küldöfői turistáknak. 19.18: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló I. 19.53: A mai sport. 20.00: A nép nevében. Jugoszláv játékfilm. 22.35: Tv-napló II. 22.55: Rádás program. Éjszakai műsor. Hírek küldöfői turistáknak. 00.50: Hírek. 01.00: A csütörtöki műsor ismertetése.

2. műsor: 19.30: Tv-napló. 20.00: Zenei est. 21.30: Hírek. 21.40: Tudományos fórum. 23.10: A csütörtöki műsor ismertetése.

A Sky Channel, a Super Channel, a TV5 és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold.

Rikkancsok kerestetnek!

*A Dátum szerkesztősége
felvételre keres rikkancsokat.*

*Kereseti lehetőség:
minden eladott 100 db Dátum után 180 forint.*

*Terjesztési terület
Tolna, Baranya, Somogy,
Fejér és Zala megye,
valamint Baja és Budapest városa.*

*Elsősorban diákok jelentkezését várjuk,
személyesen, vagy névvel,
címmel ellátott levélben.*

Megrendelés

Megrendelem
a DÁTUM c. napilapot

...példányban 1989.....-tól.

Vállalom, hogy az előfizetési díjat a
nálam jelentkező postai
kézbesítőnek kiegyenlítem.

Név:

Lakcím:

Kérjük, hogy a megrendelőlapot — bérmentesítés
nélkül — juttassa el a legközelebbi postahivatalba
vagy postaládába.

1989. július 5.

DÁTUM

7

KONZUM
ÁRUHÁZ

Pécs, Kossuth tér

ajánlatai:

Zsírsegény sonkakonzerv (2270 g) 588,— Ft-ért, Sonkakonzerv (458 g) 156,— Ft-ért. Turista sonkakonzerv (907 g) 288,— Ft-ért, Bledine francia csokoládés bébiétel (300 g) 62,— Ft-ért, Bledine üdítőitalok narancs, eper és vegyesízben 23,90 Ft-ért. Kosily babakrém és fürdető 50,— Ft-os REKLÁMÁRON. — Levis vászon farmernadrág 1260,— Ft-ért, — Levis ing 1050,— Ft-ért, „ACID” feliratos gyermek pólók 159,— Ft-ért, férfiaknak kempingnadrág 50,— Ft-ért. — Gyermek melegítők 490,— Ft helyett 380,— Ft-ért, valamint 530,— Ft helyett 450,— Ft-ért. „Tosca” rádió erősítő 8530,— Ft helyett 4990,— Ft-ért. „Lami-Slem” HI-FI torony 27 000,— Ft helyett 15 900,— Ft-ért.

Lap- és Könyvkiadó Vállalat

felvételre keres
marketing szakmai gyakorlattal rendelkező
fiatal diplomás munkatársat.

Fizetés: megegyezés szerint.
Jelentkezési cím: Szekszárd, Bajcsy-Zs. u. 7.
Tel. 74/16—277.

SZÁVAI | KALENDÁRIUM
Géza | 1989. Júliustól—mindörökre

A százesztendős
jövendőmondó
üzenete

☉ Nem kerülheted el a fátumot,
Rendeld meg, földi, a Dátumot!

Soproni udvar

(fotó: czakó)

Szellős szállásért

A Magyar Természetbarát Szövetség felhívással fordul minazokhoz, akik felelősséget éreznek a természetjárás hazai sorsáért, hogy segítsenek létrehozni a Természetbarát Házak elnevezésű alapítványt, mely segítené újjaalkotni természetjáró szálláshelyeink rendszerét, segítené korszerűsíteni a még meglévő és a természetjárást szolgáló házakat, segítené működ-

teni, fenntartani azokat a házakat, melyek otthon adnak a természetjáróknak. A Természetbarát Házak Alapítványt a Postabank és Takarékpénztár Rt. kezeli. Egy számlaszám: Postabank és Takarékpénztár Rt. 219-98636 Természetbarát Házak 021-00089-7007. Magyar Természetbarát Szövetség

Mit matatnak a kamattal?!

A vasasszakszervezet tagsága felháborodással értesült a kormányzat szándékáról, hogy tervbe vette a lakásépítési és vásárlási hitelek kamatlábainak visszamenőleges megemelését, sőt a szakszervezeti tagdíjak adómentességének megszüntetését is. Számos alapszervezetünk már nyilvánosan felemelte szavát e lépések ellen.

A vasasszakszervezet országos vszb. titkári értekezletének résztvevői — a több mint 500 ezres tagság nevében — tiltakoznak, hogy ilyen rendelkezések életbe lépjenek.

A reálbérek folyamatos csökkenése, az életszínvonal állandó romlása tagságunkra már eddig is olyan terheket rótt, amelyek nem tetézhettek. A kamatok visszamenőleges emelése egy jogállamban törvénytelen. A tervezett két intézkedés az anyagi kihatások mellett beláthatatlan politikai, társadalmi károkkal is járna.

Elegünk van a kormányzat ilyen és hasonló — eddig zsákutóba vezető — lépéseiből. A gyakran hallható „bevételcentrikus” érvek mellett végre essék szó arról a tényről, hogy a munkabérek, a keresetek döntő többsége nem tartalmazza a

lakáshoz jutás, illetve fenntartás terheit.

Az építkezés, a lakásvásárlás — a múltban is és ma még inkább — a dolgozók tömegeit valószínűleg a tönk szélére juttatta, ezért képtelen gondolatnak tartjuk, hogy ezek a terhek újratermelődjének vagy tovább növekedjenek.

Mindenütt hirdetjük és tagságunk komolyan is veszi, hogy a jogállamiság felé haladunk. Ez feltételezi, hogy a jelenlegi törvények mindenkire egyformán vonatkoznak. Az adott szó, a hiteles szerződések tartalma mindkét fél számára kötelező, főként akkor, ha az eddigi gyakorlat alapján nem „egyenjogú partnerekről” van szó. A kormányzat, de még a Parlament sem teheti meg, hogy egy tollvonással semmissé tegyen egy szerződést, ha meg akarja szerezni a kibontakozáshoz szükséges bizalmat.

Tagságunk követeli, hogy megoldást elsősorban a gazdaság hatékonyságának, jövedelemteremtő képességének növelésével, a költségvetési kiadások csökkentésével, és ne az elvonások fokozásával találjanak. (OS)

Időjárás-jelentés

Inkább csak délután lehet felhősödés várható délen és nyugaton helyi zápor, zivatar.

Napközben időnként megélnék az északkeleti szél. A hőmérséklet nappal 25—30 fokig emelkedik.

Holnapi számunkból megtudhatják,

hogyan lehet 15 000 svájci frankos ösztöndíjhoz jutni a DÁTUM segítségével

Az ellenzék és a szemellenzék

Tanácsok és tanácsnak

A főváros lakosságának mindennapjait, a kerületek lakóinak sorsát, nem csupán az országos politika alakulása befolyásolja, de a lehető legközvetlenebbül a várospolitika működése is. Ebből következőleg nagy a felelőssége a helyi közigazgatásnak és az ellenőrzésére, irányítására hivatott választott tanácsoknak.

A XIII. kerületi Ellenzéki Kerekasztal megütközéssel kénytelen megállapítani, hogy Angyalföld kerületi tanácsa ímmel-ámmal látja el feladatát, a tanács ülésein a megjelenés és részvétel egyre gyéribb, s így a főváros e nagy lélekszámú, iparilag és gazdaságilag fontos, jelentős szellemi potenciált összpontosító kerületének választott tanácsa nem a kívánatos hatékonysággal végzi munkáját. Ebben alkalmasint szerepet ját-

szik az a régi időköt őrző és eléggé keményen nem kárhoztatható gyakorlat, hogy a tanácsüléseket munkaidőben tartják, holott a szabályok szerint ezt is, mint a közéleti tevékenység más formáit, szabad időben kellene végezni.

A XIII. kerületi kerekasztal tiltakozik a helytelen és indokolatlan szervezési gyakorlat ellen, kifejezve ama meggyőződését, hogy a munkaidőn kívüli megrendezendő tanácsüléseken bizonyosan többen vennének részt és jobb lekiismerettel; arról nem is szólva, hogy a kerület lakossága sem érezné úgy, hogy közéleti tevékenységüket a tanács tagok a nemzeti jóvedelmet gyarapító alkotó munka helyett és annak rovására végzik. (OS)

„Próbáljuk közösen megérteni azt a csodát, amit magyarságnak neveznek.”

folytatás az 1. oldalról

Egy olyan sajátos teljesítményről, amely a világnak csak ezen a részen létezik. Egy olyan európai kontinentális, kulturális magatartásról és eszmekörrel, amelyiket se a felfedezett új világon, sem a más hagyományokat, kultúrákat létrehozó egyéb kontinensen nem találunk. Soha a történelemben nem tudták felmutatni azt a fajta kulturális örökséget, amely lényegében a görög, a zsidó és keresztény kulturális kör nemzeti feldolgozásából és kulturális emlékek nemzeti feldolgozásából alakultak ki. Vagyis amelyek nem zárja ki a nemzeti azonosságtudatot és az Európával való együttműködés lehetőségét. Ez az egyik és nagyon lényeges. Még mindig inkább az előzményekhez, semmint a távlatokhoz tartozó.

Ezt nagyon fontos tudni, mert mostanában folyik hosszú-hosszú, legalábbis nemzetünknek hosszúnak számító 4—5 évtizedes legújabbkori történelmi tapasztalataink feldolgozása. E történelmi tapasztalatok feldolgozása közben kell az európai belépőjegyet megváltani. Nos eközben el kell gondolnunk azon, hogy valóban egyetlen lépcsőfokon felépíthetjük-e Európába, vagy visszaléphetünk Európából. Eszembe jut egy nemrég történet, milyen furcsaságai vannak az életnek. Gazdag kanadai emberek csoportjával találkozhattam, ahol az egyik degeszretümmött zsebü felszólaló nagy-nagy szellemi fölényt élvezte, az európaiság nevében üdvözölt ott bennünket, magyarokat. Én magam a toleráns fajtába tartoztam, szó nélkül mégsem hagyhattam ezt a meg-

nyilatkozást. S azt kellett mondanom, uraim, önök nem is tudják, igazából nem is tudhatják egyáltalán nincs joguk európai diplomát osztogatni. Majd ezt a diplomát mi fogjuk kiállítani.

Ugyanis arról van szó, hogy a magyarság léte, s a magyarság fölemelkedése, csak akkor képzelhető el, ha európaiként is meg tudja határozni önmagát, nemcsak magyarként. Illetve magyarként csak akkor tudja igazán meghatározni magát, ha európai.

Ez azonban nem könnyű lecke. Semmiképpen nem könnyű lecke, mindenképpen itt akartam a lépcsőfokokról szólni. Hogy vissza kell lépni Közép-Európába. Mégpedig a kulturális és politikai értelemben vett Közép-Európába. Vagyis nem abba a századeleji gondolatokörbe, amely a Mittel-Európa körét valamiféle német vonzásokörnek tekintette. Nekünk itt újra kell rendeznünk a viszonyokat a németekkel, Svájccal, Ausztriával, Olaszországgal, Csehszlovákiával, Jugoszláviával és Lengyelországgal. Ezzel fel is soroltam Közép-Európát. Egy olyan térséggel, amelyben az európai kultúrán belül is egy sajátos kulturális kör jött létre. Az egymásrautaltság, az eredetiség. Tehát az Európához való közeledés nagyon lényeges és fontos követelménye, újra meghatározza Közép-Európát. S ezt nem álmunk, hanem valóságunk tekintve ezt a kulturális, és előbb-utóbb gazdaságilag is közösséggé való téréstét vállalja. Gyakran barátainkkal vagy éppen leendő partnereinkkel tárgyalva fölhangytartgadják, hogy nehéz a mi beköltözésünk ebbe a Közép-Európába azért,

mert túl nagy a válságteher a vállunkon. Ezt Európa nem fogja jókedvvel, szívvvel, lélekkel vállalni ezt a terhet.

Nagyon gyakran ellenállást tanúsítanak Magyarországon, Lengyelországon, vagy éppen Jugoszlávia válságterhei iránt, de erősödik a meggyőződés s a legfrissebb tapasztalataink igazolják, mely szerint Európa úgy véli, hogy önnön biztonság, stabilitása csak akkor állatos és ígéretes, ha a centrumában nem létezik egy hosszasan, válságosan tartó destabilizáció. Mondhatnám azt is, hogy Európa kifizetheti tartozását velünk szemben, mert ez még olcsóbb, mint egy újabb katasztrófa. Ezt a gondolkodást és ezt a fajta megközelítési módot kell közép-európai belépőül, s az európai intézményekbe való belépésül számításba venni. Ezekről az ügyekről államférfiakkal, politikusokkal tárgyalva világosan ki kell mondani, hogy Magyarország immár nem tekintü múltandó és kitérőhöz emlékező a Kelet-Európa-hoz való tartozást, a természet és geográfia szerint. Mint szövetségi elkötelezett nem kíván egyoldalú kezdeményezéseket tenni a nemzetközi viszonyok megváltoztatására, mert Európa biztonsága és az enyhülés fő irányvonalának megtartása alapvető céljaink közé tartozik. Ezért nem tekintü ma közvetlen ügyének a katonai tömbök ügyével rendszeresen foglal-

kozni, hanem nyitni kíván Közép-Európába, tájékozódni az európai intézmények iránt. Információjukönöknekugyanany nyi van, mint nekem erről. Tudják jól, hogy egy korlátozott értékű, de nagyon nagy politikai jelentőségű megállapodás született a Közös Piacal. Tudják, hogy megfigyelői státuszban ott vagyunk az Európa Tanács ülésein és mi magunk is törekszünk segíteni Ausztriát abban, hogy mielőbb a Közös Piac tagja legyen s ezen keresztül Nyugat-Európa-hoz is megindítsa a gazdasági közlekedést. Ezek azok az akciók, amelyek Magyarországon és a magyarság Európában való jelenlétének alapjait jelentik.

Most már magunkról, és nem nemzetközi összefüggésekről, külpolitikáról szólna. Itthon és a nagyvilágban élő magyarság helyzetéről szeretnék valamit elmondani. Mindenképpen az új kormánypolitika jegyében kell kimondani, hogy Magyarországon, a 93 ezer négyzetkilométeren élő népesség magyarok és nemzetiségi kisebbségek. Egyaránt alkotói ennek a hazának. Alkotói, s valamennyiük felelős kormányzata az, mely most működik, s nyilván megerősödik e szabad választás által. Amiért ezt újra meg újra deklarálni kell, annak az oka, amire itt a bevezető előadásban is utaltam: hogy mi itthon, ebben a hazában nemzeti és kisebbségi politikát úgy

kívánunk folytatni, hogy az az emberi jogok követelményeinek, s a korrekt emberi jogok követelményeinek egyaránt megfeleljenek. Nálunk ennek a politikának a folytatása nem nemzetközi alkudozások tárgya.

Nemzetiségi politikánk, kisebbségi politikánk nem függ és nem függhet attól, hogy más országok e tekintetben milyen magatartást tanúsítanak. És az itt élő nemzetiségek nem a magyarsághoz való küzdelem tüszai, hanem egyenjogú állampolgárai a hazának. Közösségeket alkothatnak és kincsei, értékei ennek az országnak. Ebből kiindulva és ezt leszögezve szabad csak kimondani azt, amire készültem. Ugyanakkor a magyar kormány elismeri az itt élő nemzetiségeket. A kapcsolattéptési jogot az anyagországgal. Nyelvtanulástól az iskoláztatáson a kulturális kapcsolatokról kezdve a gazdasági és a személyes érintkezések minden formájában. Itt, s egyszersmind a magyar kormány felelősséggel tartozik a világban élő magyarsághoz.

A határainkon kívül élő magyarok, akik ezer év óta nem hagyták el lakóhelyüket, most egy olyan világ következményeit élük meg, amelyben a XX. században, mint lakberendezési tárgyakat, mozgatják őket. Ebben a világban mi lojális állampolgárokként kívánjuk ma-

gyarjainkat határainkon kívül, de érezzük, tudjuk, nemzeti történelmünk kultúráink közössége alapján ide is tartoznak. Ezért a magyar kormányzat ezt a felelősséget vállalja. A másik nagy köre a világon élő nagy magyarságnak a nem túl szerencsés kifejezéssel szórványának nevezett magyarság, amelynek nagy része kényeszerítve bár, de mégiscsak személyes elhatározás alapján került az ország határain és körzeti hatáskörön kívülre. Itt egy nagyon jelentős politikai fordulatról számolhatok be. S ennek a lényege, hogy Magyarországon, amely a jogállam felé tett első lépéseit már megtette. Nos ez a Magyarországon úgy véli, megszüntet azok a politikai okok, amelyek miatt évtizedeken keresztül a szórványban élő magyarság jelentős részét politikai emigránként kellett számon tartani. Nincs ok a politikai emigránként való megkülönböztetésre, s e tekintetben itthon van elsősorban tennivalónk és nem a külföldön élő magyarságnak. Mert ha erre a következtetésre eljutunk, és ennek összes konzekvenciáját vállaljuk, akkor az 1975-ös Helsinkii megállapodás magyar részről beteljesedik. Hiszen az emberi jogok dolgában semmi féle olyan fenntartás nem maradhat meg Magyarországgal szemben, mely bizonytalanságot okozott eddig a népek egymás közötti kapcsolatokat építésében.